Hind 5 senti. Neljapäewal, 29. detsembril 1932. Nr. 153

RAHVALEHT

Teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal. Iga numbriga maksuta kaasas „Juturaamat."
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üldine 449-90.
Tellimiste ja kuulutuste tariif 6. leheküljel.

Unistus talwest.

2 uut romaani
hakkavad uuest aastast peale ilmuma
„RAHVALEHES"
Meie romaanide ja novellide lisa „JUTU-RAAMAT", mida saab köita raamatuks, annab aasta jooksul üle 1200 lehekü jeise köite. „RAHVALEHES" ilmuvad Eesti
parimad leheromaanid

„Estonia" noorpaar.

Järjekordse paarina astusid esme pühi abielu estoonlased Alice Gorman ja Karl Läns. Ülal näeme õnnelikku noorpaari lawaproowide waheajal.

„Waeste pank" aasta wahetusel.

Enne jõulupühi oli linna pandimajas paar päewa õige elaw tegewus: pante wõeti wälja rohkesti, kuid weel rohkem oli neid, kes asju panti tuues hankisid pühaderaha. Vilalbane sügis wõimaldas inimestel talwerideid aegamööda wälja wõtta, mi et riietesialonnas ei ole erilist tungi.

Naste aja tunnusena on märgata, et pande jäetakse palju rohkem wälja wõtmata kui eelmistel aastatel. Kui pandimaja pantide wastuwõtmist senises tempos jatkab, siis on laob suurhooajals, aprilli-maikuuks sedawõrt täis, et tekib wastust juurdetulemate asjade mahutamisega.

8 meest piiriwalwuri kallal.

Piiritusenõu Treimanni koolimajas.

Pärnu, 26. detsembril. Jõulu esimesel pühal korraldati Pärnumaal, Treimanni koolimajas peoõhtu. Peo puhul oli koolimajas ka ajutine einelaud, mida launis ohtruste kirkastati.

Koolimaja lähedal wiibis ka piiriwalwur, kes juhuslikult nägi Arseni Mihkelmanni koolimajja minemas, pakk käes. Walwuril tekis paki wastu kahtlus ning ta jammus mehele järele.

Piiriwalwur leidis einelauast ühe 10-liitrise plekknõu wäliemaa piiritusega, mille wäljast sinna tõi A. Mihkelmann. Piiriwalwur wõttis piiritusenõu ära. Seda nägid aga läheduses wiibijad noormehed ning tungisid piiriwalwurile kallale, jagades talle hoope. Piiriwalwuri andmetel oli kallaletungijaid kaheksa meest, kes kõik talle tuttawad.

Pääledes kallaletungijate käest, teatas piiriwalwur loost oma ülemusele nin gwiimane omakorda Pärnu kriminaalpolitseile. Pärnust sõitsid ametnikud kohale ning wõtsid kõik kallaletungijad wahi alla, kellel oma süüteo eest karistust tuleb kanda.

Kanada äri Wenega.

Nõukogude riik ostab loomi ja nahku.

Ottawa, 27. detsembril. Üks Winnipegi ühing kawatseb sõlmida Nõukogude Wenemaaga wahetuskaubanduse lepingu, mille järgi 7 miljoni dollari wäärtuses Kanada kariloomi ja nahku wahetatakse samas wäärtuses Wene õlide wastu. See äritehing esitatakse Kanada peaministrile Benne tile heakskiitmiseks.

Maksa — siis räägin!

Ühendriigid ei anna järele.

Washington, 27. detsembril. Jumalajanitel ajakirjanikega riigisekretär Stimson andis mõista, et Ühendriikide walitsus kawatseb nõuda Prantsuse walitsuselt 15. detsembri wõlamaksu tasumist, enne kui ta nõus on algama Pariisiga uusi läbirääkimisi sõjawõla asjus.

Kuld kaob.

Pretoria, 27. detsembril. Erakorralise seaduse põhjal Lõuna-Aafrika walitsus otsustas kuldraha liitwelt tagasi tõmmata, et takistada kuldraha wäljawedamist wõi tema koondamist eraisikute kätte. Riigipank wabastatakse pangatähtede wäljalunastamisest kullas.

Sadamatööliste streik Prantsusmaal.

Kommunistide töö kannab wilja.

Pariis, 26. detsembril. Sadamatööliste streik Prantsusmaa läänesadamates on kiiresti lewimas. Streiki õhutawad kommunistid. Le Havre'i sadamas on tegewus täielikult seismas.

Laewad, mis seal ootasid tühjendamist, sõitsid oma laadungitega Bresti, Cherbourg'i ja Saint-Nazaire'i. Kuid ka neis sadamais nad ei saanud streigi pärast oma laadungeid lahti. Cherbourg on siiski weel ainuke Prantsuse läänesadam, kus osalt weel töötatakse.

Rohi raskete aegade wastu.

Pariis, 26. detsembril. „Quotidieni" teatel rahaminister Cheron kawatseb Prantsuse rahandust saneerida wõidulaenu wäljalaskmisega, sihtumaksu sissejeadmisega, armeediwiiside wähendamisega 20-st 14-le ja karmide abinõudega maksudest kõrwalehoidmise wastu.

Malailased Tallinnas.

Jõulu teisel pühal jõudis Inglismaalt üle Rotterdami tulles Tallinna Inglise tankilaew „Cibis". Laew tõi siia 2700 tonni petrooleumi.

Laewa meeskonnaks on malailased, keda laewal arwult 34. Laew seisab basseinis nr. 1.

Tallinna tööbörs pärast pühi.

1456 töötusjat nimekirjas.

Töötute arw Tallinna tööbörsil on jälle tõusnud. Nende arwu langemist pole praegu, pühade wahel, küll mitte oodata. Eile hommikul oli registreeritud töötusjaid mehi 2901, naisi 255, kokku 1456 töötut. Möödunud aastal samal ajal seisis nimekirjas 2879 töötut. Seni on saadetud hädaabitöödele 1633 meest ja 525 naist, kokku 2158 töölist.

Walenimega kindral.

Kange-Ida wäerannale.

Moskwa, 27. detsembril. Tomskist teatatakse, et kindral Supingweni armee üks liige kinnitas, et ta on piirist üle tulnud wõõranime all. Tema tõeline nimi olewat kindral Ma Tschan-shan. Oma tõelise nime warjamise eest kindral Ma Tschan-shan eraldati Nõukogude wõimude poolt teistest interneeritutest.

Spordirevüü 1932.

Spordiaasta 1932 möödus Los Angelesi olümpiamängude tähe all. See oli rekordide-olümpia, samuti saawutasid maailma tipp-atleedid rida ootamatuid tagajärgi. Pildil 1932. aasta wäljapaistwamaid sportlasi: 1) ameeriklane James Bausch wõitis olümpial kümnewõistluse; 2) ta laanemaalane Vines tuli Wimbledonis tennise maailmameistriks; 3) 18-aastane ameeriklanna Eleanor Holm püstitas Los Angelesis 100 m. selili ujumises maailmarekordi; 4) Rudi Wagt tuli Saksa suusameistriks; 5) von Gronau oli esimene sakslane, kes lendas ümber maailma; 6) Elli Beinhorn lendas üksinda Lõuna-Ameerikast Austraaliasse; 7) von Cramm oli sakslaste üllatusmees tennises ja pani end maksma maailma parimate hulgas; 8) Ellen Preis wõitis olümpiamängudel naistele wehklemise floretiga; 9) sakslane Buhs wõitis Londoni sõudmisregatta; 10) Charlie Mills oli edukaim traawiwõistlustel — ta saawutas aasta jooksul 206 esikohta; 11) ameeriklane Gar Wood püstitas mootorpaadil uue tippsaawutuse — ta sõitis 200 kilomeetrit tunnis; 12) Saksa neljik-sõudemeeskond Würzburgist tuli olümpiameistriks; 13) Artur Jonath saawutas olümpiamängudel 100 meetri jooksus kolmanda koha ja oli sellega kahe neegri järele kiireim walge rassi jooksja; 14) Walrad Eberle tuli kümnewõistluses Los Angelesis uue Saksa rekordiga kolmandaks; 15) Albert Richter tuli esiaarmastajate maailmameistriks jalgrattasõidus; 16) Jack Sharkey wõitis sakslase Max Schmelingi ja tuli kõikide kaalude maailmameistriks; 17) kölnlane Deiters püstitas kolm Euroopa rekordi ujumises; 18) neeger Eddie Tolan wõitis olümpial 100 ja 200 meetri jooksud; 19) Rudolf Ismayr wõitis olümpiamängudel kuldmedali tõstmises; 20) ameeriklanna Earhart — „miss Lindy" — oli esimene naine, kes üksi lendas üle ookeani; 21) jaapanlane Tsuruta tuli Los Angelesis 200 meetri rinnuliujumise wõitjaks; 22) Deriche oli esimene sakslane, kes ujus 100 mtr. alla minuti; 23) Manfred von Brauchitsch oli wõidukaim autosportlane — oma Mercedes-autoga saawutas ta ruu ühtlasi maailma kiireima mäetõusu.

Ringi ümber ilma

„Naise äraandmine". Gellerimeelne Saksa helifilm on tallinlastele tuntud. Mõne aja eest jõudis see film Ameerikasse, kus tal oli määratu edu. Toetatud suurepärase reklaamiga, annab ta näiteks Gaiety-teatris New-Yorgis juba nädalate wältel 8.000 dollarit kasu nädalas. Selle filmi edu tõi ka tema peategelasele Dorothea Wieck'ile õnne: ta sai Paramount-filmi poolt kutse Hollywoodi, kus temaga sõlmiti kõrgepalgaline leping kauemaks ajaks.

Kui kaua kestis ajalooline weeuputus. Uputus kestis 10 kuud 18 päewa. Kuu ja 27 päewa tarwitas maa täielikuks kuiwamiseks. Seega kestis uputus üldse 12 kuud ja 10 päewa. Seda leiame piiblist, kus on öeldud, et weeuputus algas „600 aastal Noa järgi, teise kuu 17. päewal" ja lõppes „601 aastal Noa järgi esimese kuu esimesel päewal." Meie ajaarwamise järele teeb see 1 aasta ja 10 päewa.

Rekordiline wiljasaak Argentiinas. Argentiina põllutööministeeriumi andmetel on seal oodata nii suurt nisu, rukki ja kaerasaaki, millist Argentiinas pole weel olnud.

Neli miljonit naist mehetuks. Hiinas anti wälja seadus, millega tehakse lõpp mitmenaisepidamisele. Seadus ei tunnista enam teist ja kolmat naist mehe seaduslikkudeks abikaasadeks. Naine, kelle mees wõtab weel teise naise, wõib nõuda abielulahutust. See seadus jätab umbes 4 miljonit kõrwalnaist Hiinas.

Klaasist tänawakiwid. Londoni insener Ricketts on leiutanud wõimaluse sillutada tänawaid klaasiga. Tema sõnade järgi wõib igasugused klaasijäänused tarwitada selleks otstarbeks. Tänaw kaetakse 9 sentimeetrit laiade ja 5 sentim. paksude klaastahwlitega. Nende pealispind olewat wäga wastupidaw ja see ei hääwinewat ka auto õlidest. Peale selle lubawat säärane tänawasillutus kergelt ära juhtida tänawalt wihmawee ja kerge waewaga hoida tänawat eeskujulikus puhtuses.

Ujumismeister uppus tänawarentslis! George Eddie, Ameerika ujumismeister, kes sai kuulsaks wiimasel olümpiaadil, uppus... weetõrul! Ta oli Kansas City's pääst kõwast pummeldamist öösel koju minemas, kui komistas ja kukkus maha nõoga rentsli. Ujumismeister oli niiwõrd suures alkoholiuimas, et ei suutnud ennast ümber keerata. Ja hommikul leidsid möödaminejad meeloigust endise kuulsuse laiba.

Kuld maanteel.

Õnn õnnetuses.

Kui keegi isik, nimega Joe Wilson, sõitis hiljuti autos piki Kalgoorlie peatänawat, lõhkes ta autokumm. Wilson silmitses lõhkenud autokummi ja tänawat ja talle paistis silma umbes raseerimisaparaadi tera suurune metallitükk, mis oli wälja sillutisest.

Metallitüki pealmine pool oli hõõrutud ratastega kollaseks, kuna teine pool oli tuhmunud. Sellest hoolimata teadis Wilson otsekohe, et tema autokummi lõhkemise oli süüdi kullatükk.

Kalgoorlie tänawalt on sagedasti leitud kullatükkidest. Mõne aja eest weeti linnawaraust kiwe tänawate sillutamiseks, kusjuures tuli ilmsiks, et kiwid sisaldawad rohkesti kulda.

Kaks naist ja üks mees.

Sõbrannad, kelle sõber jäi auto alla.

Hiljuti jäi keegi noormees Pariisis autojuhi ettewaatamatuse tõttu auto alla ja sai surma. Surmasaanu oli küll poissmees, kuid ta jättis kaks lahket sõbrannat, keda ta toetas rahaliselt. Nüüd tõstsid noormehe sõbrannad kaebtuse autojuhi wastu ja nõuawad temalt kahjutasu, et autojuht wõi wähemalt kindlustusselts, milles on kindlustatud autojuhi maine olemine, annaks neile järjekindlat toetust, kuna neidudel ei ole muud sissetulekut. Asi tuli kohtus arutusele ja neidude kaitsjana esines keegi naisadwokaat.

Proua adwokaat tegi kindlaks, et surmasaanu oli järjekindlalt weetnud neli päewa nädalas ühe daamiga ja kolm päewa teisega. Kohtunik pidas seda silmas ja määrates kahjutasu 70.000 frangile, tegi ta salomonliku otsuse: 40.000 franki pidi saama daam, kes oli neli päewa nädalas maitsenud abieluõnne, ning 30.000 franki sõbratar, kes täitis kolm päewa nädalas naise kohuseid.

Asi oleks nüüd korras, kui Pariisi awalik arwamine ei tõstaks oma häält. Kuidas, kas walitseb siis Prantsusmaal mitme naise pidamine? Ja nüüd näitakse moraali pääsmist.

Loomakarjasest piiramatuks walitsejaks

Türgi diktaatori Kemal-pascha seiklused. Raudse tahtejõuga inimesele pole midagi wõimatut.

Üks „muinasjutt" poolkuu-maalt.

Sellest on kümme aastat tagasi, kui ühel pimedal nowembriööl Türgi sultani palees Jildiz-Kioskis Konstantinoopolis algas elaw askeldamine. Rasked kandamid toimetati läbi kõrwalise paleewärawa merele. Wahededdin, Türgi kümnes sultan, on põgenemas. See uhkete Osmanide wiimane wõsu on kaotanud kõik, trooni, riigi, rahwa. Nüüd päästab ta põgenemisega inglise sõjalaewale, mis tal weel päästa on — oma elu.

Kes siis olid tema werewaenlased?

Õieti oli siin tegemist waid ühe isikuga — Mustafa Kemal-paschaga, kellel õnnestus wõimsa sultani wastu saatuse kaalule panna muud kui enda isik. Ja wõitis tema. Lagunewast Türgimaast suutis ta wälise abita luua moodsa, terwe ja iseseiswa riigi.

Kes on Kemal-pascha?

Mustafa sündis 1880. aastal Salonikis tolliametniku pojana. Isa loobus warsti riigiteenistusest ja hakkas kauplema puudega. Kuna tal aga puudus äriline wilumus, oli ta mõne aja pärast maksujõuetu. Ta suri, ilma et oleks jõudnud haljale oksale.

Noore Mustafa wõtab oma hoole alla onu, waene talunik. Mustafa on ta juures loomakarjaseks ja sulaseks. Koolist paneb ta plehku, sest et seal teda olewat löödud.

Mustafa tahab saada ohwitseriks. Õnneks kohtab ta üht oma isa sõpra, keda imestab poisi tarkus. Tema abil saabki noor Mustafa kadettide kooli Monastiris. Seal saab ta warsti parimaks õpilaseks. Et eraldada teda ühest teisest koolikaswandikust — Mustafast, andsid õpetajad temale lisanime — „Kemal", mis tähendab „täiwõõdne".

Warsti on Mustafa-Kemal sõjawäe akadeemias Konstantinoopolis. Lõpetab selle ja asub sõjawäkke. Ka sõjawäes on tal edu. Ilma noore ohwitserina on ta juba kapteni auraadis. Seal tutwuneb ta noortürklaste liikumisega, mis oma ülesandeks seadnud sultani wõimu piiramise ja parlamentliku korra sisseseadmise Türgis. Ja Mustafa-Kemalist saab

sultani waenlane.

Selles põrandaaluses liikumises haarab ta oma kätte juhtiwa osa. Kui noortürklased ühes Konstantinoopoli kohwikus Mustafa eesistumisel pidasid salajast koosolekut, ilmus sinna ühe liikme soowitusel keegi „uus liikumise pooldaja". Kui aga wiimane astus koosolekuruumi, tundsid teda wast kõik koosolijad: ta osutus kardetud kindral-inspektori Ismail-pascha adjutandiks. Koosolijad kui riigikorra kukutajad paigutati wanglasse üksikkongidesse.

Ent karistus oli ootamatult kerge. Sultan ei tahtnud karmi karistusega luua märtreid ja niiwiisi anda hoogu noortürklaste liikumisele. Wangistatud ohwitserid wabastati, neile jäeti nende auraad, ainult et heidetud neid wälja sõjawäest. Nad waid saadeti wälja pealinnast kauges prowintsis asuwatesse wäeosadesse. Mustafa-Kemal satub Damaskusse. Tema wandeseltslased ei leidnud enam wõimalikuks teenida sultanit ja seal juures salaja sepitseda tema wastu waenuplaane ning selletõttu loobusid sõjawäeteenistusest, kuna teised seltslased, jäädes sõjawäkke, pöörasid selja noortürklaste organisatsioonile. Mustafa aga ei teinud seda ega teist. Ta jäi ohwitseriks ja ka noortürklaseks.

Mustafa-Kemali kaks palet.

Mustafa rügement saadetakse maha suruma druuside mässu. Noor kapten on wapruses ise, druusid saawad lüüa igalpool. Korraga on Mustafa rindelt kadunud. Ta sõidab ilma ülemusele luba palumata Salonikki, kus asus noortürklaste liikumise juhtiw keskus. Siin loob ta sidemeid teise wõimsa salaorganisatsiooniga — „Ühtluse ja edu komiteega", mille peasuhid asusid Pariisis. Erariietes rändurina matkab Mustafa maal ringi, et ühendada mõlemaid liikumisi ja luua ühist organisatsiooni.

Kui Konstantinoopolini ulatusid sõnumid Mustafa kadumisest rindelt ja sealt juba kohale jõudis järelepärimine, on meie põgenik jällegi oma rügemendis. Pehme ülemus ei annagi teda sõjakohtu alla. Selle asemel saab Mustafa-Kemal asemajoriks ning ta nimetatakse Makedoonia wäeosade inspektoriks.

Kui 1908. a. Makedoonias puhkes lahti noortürklaste mäss, olid mässujuhtideks Mustafa-Kemal ja major Enwer-Bey. Sultan Abdul-Hamid mässu surwel tuleb wastu noortürklaste nõudmistele. Seatakse sisse parlamentlik riigikord, kutsutakse ametisse uus walitsus, mis koosneb noortürklastest. Sultan siiski tõugatakse troonilt, tema järeletulijaks saab Mohammed 5.

Riigiwõõret kasutasid Türgi wäliswaenlased. Bulgaaria lõi end lahti Türgi riigist, Kreeka haaras endale Kreeta, Austria kuulutas Bosnia ja Hertsegowina oma prowintsideks. See kõik sünnib noortürklaste walitsemise ajal. Rahwa wiha pöördub noortürklastele. Üks noortürklaste walitsus järgneb teisele. Maad wõtab korralagedus.

Korraga on Konstantinoopol täis ootust ja ärewust: räägitakse, et Makedooniast marsib pealinna poole sõjawägi, kes tahab korda jalule seada. Ja kui Makedoonia wäed jõuawad pealinna, siis selgub, et nende juhiks on Mustafa-Kemal. Temal pole tähtis noortürklaste liikumine, ei see ega teine organisatsioon, teda wõlub waid wõim. Karmi käega loob ta türgi pealinnas jällegi korra ja julgeoleku.

„Sõda on hullumeelsus!"

Tuli maailmasõda. Saksamaal oli suur mõju Konstantinoopolis. Saksa kindral von der Goltz oli moodsa Türgi sõjawäe looja. Türklased asusid maailmasõjas Saksamaa kõrwale. Mustafa-Kemal ei poolda seda [illegible] Saksa kaotust. Kuid ta täidab oma kohuseid ohwitserina. Saawutab tähelepanuwäärt wõidu Galipoli juures, kus inglaste ja prantslaste armutult [illegible] wägesid. See wõit loob temale uue liignime — „El Gasi" (wõidukas).

Kasutades ajutist waikust rindel, läheb Kemal, tol ajal juba kindral, pealinna sõjaministri juure ja seletab, et ta ei tahtwat enam teenida sõjawäes, sest sõda olewat hullumeelsus. Kellelegi ei tule meelegi wõtta Mustafat wastutusele omawolilisest rindelt lahkumise eest; juba sultanil endal tuli arwestada Kemali tujudega.

Sultan saadab Kemali Berliini, et ta seal weenduks Saksa ülewõimus ja selles, et Türgi ühes oma liitlastega ikkagi wõidab sõja. Ühes Kemaliga reisib Saksamaale ka troonipärija Wahededdin. Kemal räägib Hindenburgiga, Ludendorffiga, on isegi keisri jutul. Kuid ainus lootus, mis ta wiib koju oma reisilt, on arwamine, et troonipärija jagab tema mõtteid Türgi ümberkorraldamise wajadusest.

Mustafa päästab isamaa.

Bulgaaria sõjawäe kokkuwarisemisega awanes liitlastele tee Konstantinoopolisse. Türgi oli sunnitud paluma rahu. Liitlaste wäed okupeerisid pealinna. Nälg ja nakkawad haigused möllasid rahwa seas. Näis, et Türgi riik on hukkunud.

Mustafa Kemal-pascha ei kaota pead. Ta märkab warsti, et liitlaste poolt Konstantinoopolisse määratud kolm peakomissari ei tegutse kaugeltki üksmeelselt. Nende wõim pole siis nii kardetaw. Liitlased polnud kaasa saatnud suurt sõjawäge. Ja rahwas polnud sugugi rahul Türgimaa okupeerimisega. Need olid asjaolud, millele ehitas Kemal oma isamaa päästmise plaani.

Türgis tekib liikumine, mis awalikult nõuab, et türklastele antaks wõimalus rahutingimustesse üles wõetud endamääramise õiguse põhjal ise hoolitseda oma saatuse eest. „Türgimaa türklastele!" — saab selle liikumise hüüdsõnaks.

Sultani troonile peale Mohammed 5. surma oli asunud Wahededdin. Kemal ei usunud enam, et sultan wabatahtlikult kitsendab oma wõimu ja õigust, et luua demokraatliku riigikorda. Kuid ta on kawal poliitik: ta wõtab oma lipu peakirjaks — sultani õiguste eest. Rahwas usub weel sultanisse ja Kemal leiab kasulikuks esineda sultani poolehoidjana; sama sultani, keda ta on juba otsustanud kukutada.

Kui Anatoolias tekkis rahwamäss, saadawad liitlased selle allasurumiseks Kemal-pascha. Oli ju Kemal Türgi liikumise wastu Saksamaaga maailmasõjas! Teda wõib usaldada.

Ent see liitlaste usaldusmees osutus nende suurimaks waenlaseks. Toetudes temale wõlgnewale sõjawäele, lõi ta Erserumis uue Türgi riigi walitsuse. Liitlaste käskudele lõi ta käega.

„Wõidukas" wõidab ka sultani.

Liitlaste nõudmisel saatis sultan Kemalile käsu ilmuda Konstantinoopolisse. Käsk jäi täitmata. Sultan andis käsu wõtta Kemalt wahi alla. See ei läinud korda. Sultani käsul pannakse Anatoolias toime kristlaste rüüstamised ja tapmised. Süü lükatakse Kemalile.

Nüüd arwas Kemal, et on tulnud aeg astuda wälja sultani wastu. Ta talitab aga ettewaatlikult: mitte sultanit ei süüdista ta, waid walitsust. Ning walitsus lahkub. Kemali uus walitsus aga ei hooli sultani käskudest ja korraldustest. Ja kui liitlaste wäed tahawad taotada sultanit, tõmbab Kemal-pascha mõõga liitlaste wastu. Prantslaste wäed kaotawad talle lahingu.

Liitlased äsitawad Kreekat Türgi wastu. Kemal ajab mõne otsustawa löögiga kreeka wäed Smirna juures merre.

Liitlaste wäed Türgi karistusena wõtawad oma alla Konstantinoopoli. Kemal kuulutab Türgi pealinnaks Angoora. Siit ta tõukab troonilt sultani. Ja kui sultan otsib abi liitlastelt, süüdistab Kemal sultanit awalikult isamaa äraandmises ja nõuab tema kohtu alla andmist. Sultan põgeneb wälismaale.

*

Kemal-pascha on üks neist wähestest, keda tänulikud kaasmaalased on austanud juba ta eluajal mälestussambaga. Konstantinoopolis Kuldsarwe juures kerkib taewa poole wõimas „üliwõrdliku" ja „wõiduka" Mustafa sammaw kuju. Nagu pööratud idasse, sammub see kuju, sammub wastu Türgi paremale tulewikule.

Raadio täna ja homme

Neljapäew, 29. detsember.

Tallinn. 17.50 reklaami. 18.00 wälismaist päewauudiseid. 18.15 heliplaate. 18.45 kodumaist päewauudiseid. 19.00 Ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. mb. Ark. Krull. Orkester: Suppe, awam. „Ilus Galathea". Rosse, pidulik meloodia. Gyldmark, Ballet-süit. Orkester: Grieg, Pidulik marss. 20.45 lugemistund (esineb Sergius Lipp). 21.15 kontserdi järg: Benatzky, potp. op. „Walge hobuse wõõrastemajas". Orkester: Kalman, potp. op. „Montmartre'i kannike". Strauss, walss „Ilusal sinisel Doonaul". Kostal, Marss.

Reede, 30. detsember.

Tallinn. 17.50 Reklaami. 18.00 Wälismaist päewauudiseid. 18.15 Lastetund. 18.45 Kodumaist päewauudiseid. 19.00 „Waba Maa" peatoimetaja Ed. Laaman: Saksamaa kokkulangemine. 19.30 „Päewalehe" toimetaja E. Jalak: Nädala wälispoliitiline ringwaade. 20.00 Ülekanne Tartust. 20.05 Kontsert. Juh. mb. Ark. Krull. Orkester: Tschaikowski, fant. oop. „Jolanthe". Rust, Meloodia. Conradi, awam. „Berliin, kuis ta nutab ja naerab". Soololaule — Karl Wiitol (bariton). Orkester: Ketelbey, Kino-süit. Moszkowski, Serenaad. Godard, Hällilaul. Gomes, awam. „2. Guarany". Soololaule — Karl Wiitol (bariton). Orkester: Lindsay-Theimer, walss „Victoria Regia". Blon, Sitsilietta. Kalman, potp. op. „Tsirkusprintsess". Männecke, Marss.

Dünamiit-kataloog.

Osawad reklaamtrikid.

Reklaamiwõimalused on teatawasti wäga mitmekesised.

Mõne aja eest saatis üks New Yorgi konfektsioonfirma oma uued kataloogid paksus ümbrikus laiali. Ümbrikud kandsid järgmist pealkirja.

„Ettewaatust! Hoiatuseks!

Meie ümbrik tuleb wäga ettewaatlikult awada ja hinnakiri suurima ettewaatusega wälja wõtta. Ärgu wisatagu seda hooletult paberikorwi ega süüdatagu temaga tuld, muidu wõiks tekkida kohutaw plahwatus, sest meie kataloog on imbutatud läbi dünamiidiga, tugewaima lõhkeainega. Kõige parem on riputada kataloog kirjutuslaua kohta, kus ta on kogu aeg silmade ees. Neljateistkümne päewa pärast on dünamiit ära auranud ja siis wõib kataloogi heita tulle.

Lõpuks peetagu weel järgmist asjaolu silmas: Suurem osa ärisid walestawad kataloogides, meie waletame aga ümbrikul."

See reklaam on kahtlemata huwitaw, kuid peaaegu sama huwitaw on trikk, millega aasta tagasi üks Londoni firma tegi reklaami saadusile. Tookord esines Londonis artist, kes sealseis kabareis ja warieteis oli wäga populaarne oma suure jõu poolest. Ta nimetas end uhkusega Breitbart 2. ja töötas samuti nagu mõne aasta eest Saksamaal surnud jõumees. Raudketid kiskus ta, kui peenikesed lõngad puruks, samuti purustas ta kõiksugu metallrõngaid, nagu oleks need paberist, ja ta keerutas raudplaati, millel asetses jõumasin, mängides õhus. Igal õhtul külwasid spordiharrastajad inglased teda kiitustega üle. Nii sündis ka õhtul, mil ta pidi wiimast korda esinema. Kuid tol õhtul ei tahtnud ta ühtegi lisapala anda.

Seal toob keegi teener talle wälisele ... ii näitelawale. Atleet silmitseb pakki uudishimulikult igast küljest, awab ta ja — wõtab pealtwaatajate suurimaks imestuseks paari pükse, üsna tawalise paari püksa, wälja. Imestanult waatleb Herkules neid, siis wõtab ta sääretest kinni ja tahab pükse lõhki kiskuda. Muusika waikib nagu mõne raske numbri ajal. Jõumehe muskliid on näiliselt pingul. Nägu hakkab punetama, Herkules tirib ja tirib, kuid püksid ei mõtlegi käriseda.

Lõpuks pärast asjatuid pingutusi astub ta õlgu kehitades rambi äärde ja seletab, et siin ütleb ta jõud üles; firma Lloyd ja Co. pükse ei jõua keegi lõhki käristada.

Aga mitte üksi konfektsioonärid waid ka masinawabrikud oskawad teha reklaami. Lõuna-Prantsusmaal laskis üks suur pesumasinate wabrik suurt eeslit läbi tänawate talutada. Eeslile oli seotud määratu lai pael kaela ümber. Ühele poole oli kirjutatud suurte tähtedega: „Miks ei kasuta ma firma X. Y..... pesumasinat?" Ja teisel pool seisis lühike wastus: „Sellepärast, et olen suur eesel."

Inimesed, kes kardawad külma.

Lõhkenud käenahk ja nahapunetus.

Weidi jahedam ilm toob kõiksugu haiglasi nähteid kaasa. Pole tarwiski käwedat külma, on küllalt kahest-kolmest kraadist külmast, kui tundelikkude inimeste juures ilmub juba nahapunetus ja külmamuhud.

Kõige rohkem kannatawad külma mõjul need kehaosad, millesse werewool on takistatud.

Nii ilmnewad nahahäired iseäranis käte ja jalgade juures, mis on kaugel südamest. Sageli kannatawad aga ka nina ja kõrwad. Kõige sagedamini kannatawad külma mõjul mitte need inimesed, kelle elukutse nõuab wäljas külma õhu käes wiibimist, waid just wastupidi. Terwisewead, nagu werewaesus ja haiglane higistamine kutsuwad esile mainitud nähteid.

Muidugi wõib ka terwe inimese nahk külma all kannatada, kui ta ei ole küllaldaselt kaitstud külma wastu.

On wale arwamine, et see riietus wõib kaitsta kõigi külmamõjude wastu.

Nii näiteks ei kaitse soojad kindad käsi wajalikult. Nad ei tohi olla kitsad, sest see takistaks were ringwoolu. Kui temperatuur langeb ning külmetusnähted ilmuwad kergesti. Poor, mis on pingul nõo ümber, kutsub ninapunetuse esile. Ka wõiwad warbad kannatada, kui kingad on liig kitsad.

Kõige sagedamini ilmnewad külmetusnähted nende juures, kes kannatawad kroonilise käte- ja jalgadehigistamise all.

Üleliigse auramise mõjul langeb naha temperatuur

ning külm wõib kergesti kahju teha. Juba kahe- wõi kolmekraadilise külma puhul hakkab nahk paistetama, läheb sinkjaspunaseks, hakkab walutama ja kihelema, iseäranis soojas toas.

Nahas tekib põletik ja külma tagajärjel ilmuwad punased plekid, niinimetatud külmamuhud. See on esimene staadium. Teises staadiumis ilmuwad willid. Kolmandas staadiumis, mis tuleb õieti harwa ette, ilmuwad mitmesugused muudatused. Wastaw kehaosa muutub aegamööda mustaks, hakkab mädanema.

Soojema ilmaga algab aga paranemine, ainult punakad kohad tuletawad weel meelde haiglast nähtust. Sügisel ilmuwad aga punetus ja külmamuhud uuesti.

Nende nähete wastu on wõimalik aga kaitsta end, samuti wõib ära hoida nende uuestiilmumist. Inimestele, kes kannatawad selliste külmetusnähete all, on soowitaw pöörduda arsti poole ja wõtta tarwitusele kõik abinõud werewaesuse ja teiste selletaoliste nähete wastu.

Tundeliku naha tuleks juba sügisel karastada.

Kõige paremini mõjub weega arstimine. Inimesed, kes on juba kannatanud nahapunetuse ja külmamuhkude all, peaksid juba sügise algul kandma awaraid kingi ja kindaid. Ka soojad jalawannid mõjuwad hästi. Wees tuleb lahustada weidi maarjajääd. Hästi kuumas wees tuleb leotada wastawaid kohti umbes 2 kuni 5 minutit ja siis kasta minutiks leigesse wette. Seda korratakse päewas kaks wõi kolm korda, hommikul ja õhtul. Pärast wannitamist tuleks teha kerge massaash. Öösiti wõib soowitada boor- wõi tinawee kompressi.

Kuid selline kodune arstimiswiis on soowitataw waid kergemate juhtude puhul. Krooniliste nähete puhul tuleks tingimata arsti poole pöörata. Raskeil juhtudel toowad röntgenikiired paranemist.

Filmiuudiseid

Theo Lutsul Soomes hea nimi.

Eesti filmimees Theodor Luts, kes pühiks sõitis koju, kuid pärast pühi kohe sõidab tagasi Helsingi, on Soomes saanud suure tähelepanu osaliseks. Soome filmiajakiri „Elokuwa-Aitta" toob Th. Lutsu pildi ja üleswõtteid tema teostest.

Senini on Th. Luts walmistanud filmid „Noored kotkad", „Wahwa sõdur Joosep Toots", „Kas tunned maad...", „Kaitsewäe töö ja elu", „Rootsi kuninga külaskäik Tallinna", „Poola presidendi külaskäik Tallinna", „Kuidas walmib põllumehe wiljaseeme", „Tallsport Eestis", gaasikaitse ja õhuasjanduse film „Gaas! Gaas! Gaas!", kultuurfilmid „Ruhnu" ja „Kihnu", filmid Narwa-Jõesuu, Pärnu ja Haapsalu kuurortidest, filmid kaitseliidust ja noorkotkastest, Tartu ülikooli juubelifilm „Alma Mater Tartuensis" ja „Päikese lapsed".

Meie kultuurfilmide armetu olukord.

Sihtasutis „Eesti kultuurfilm" wakis endale tehniliseks juhatajaks hra Märska. Kuna sihtasutisel pole tegewuskapitali, ei suudeta uut luua, waid peab piirduma wanade filmisuppide korraldamisega. Naabermaade, muuseas ka Poola poolt, awaldati juba mõni aeg tagasi soowi, hakata wahetama kultuurfilme, kuid meil pole teistele maadele midagi wastu anda, wähemalt „Eesti kultuurfilmil" pole wahetamiseks kõlbulikke kultuurfilme.

„Rekordi" maksuwõlg teiste kinode kaela.

Osaühisus „Estonia-Filmi" maksujõuetuks jäämisel jäi linnal kino „Rekordilt" saamata 8.599 krooni lõbustusmaksu. Selle kättesaamiseks linn leidis õige lihtsa tee: ühe kino maksuwõlg pandi peale teistele kinodele, lisaks nende senisele maksule.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

Pühad röövisid silma.

Naste haawamine katkise pudeliga.

Arnold Seiler, elukoht Woestesooli tän. nr. 32, awaldas politseile, et Elmar Wanakamar, ja selle kaaslane, kelle nimi teadmata, tunginud talle kolmanda püha õhtul kella poole 10 ajal kallale.

Wanakamara kaaslane lõõnud Seilerile **katkise pudeliga pähe, wigastades tal wasakut silma. Arst tunnistas wigastuse raskeks.**

Omatehtud püss.

Poiss sai käest ja peast wigastada.

Linna haigemajja toodi tawimisele Aleksander Wiebes, 16 aastat wana, kes kodus — Kriigi wallas — omatehtud püssi lõhkemisel sai haawata peast ja käest.

Pühade salakaup.

15 naela tulekiwisid püksiwärwli wahel.

Jõululaupäewa õhtul kell 10 jõudis Helsingist Tallinna purjek „Manni". Laewal oli peal ka kolm reisijat. Ühe reisija Edgar-Gerhard-Anton-Emil Spiegeli juurest leiti 9 pakki wälismaa tubakat „Dobbelmann". See wõeti ära. Nüüd tuli järg Iwan Wentshikowi kätte. Tema oli enese ülirõiete alla ära peitnud 25 siidi kaelasalli, ühe kupongi ülikonna- ja woodririiet, ühe meesterahwa pintsaku (wana pintsak oli tõmmatud uuele peale), 4 paari traksse, 2 paari nahkkindaid, 9 taskurätikut, 1 willane barrett, 1 partii mängukaarte, 30 kotikest tulesüütajate kiwe 100 tükki kotis ning weel üks ülikonnariie, mis oli õmmelbud teki ja lina wahele, et soojem oleks magada.

Ka teise wenna Eoik Wentshikowi juurest leiti salakaupa. Ta oli wana püksete alla tõmmanud uued ning wana westi alla uue westi. Westile otsa weel naisterahwa kampsoni, 1 naisterahwa kleidi, umbes 60 laekakeed oli peitnud püksiwärwli wahele ning peale selle weel ühe rõnga pärlitega. Edasi leiti ühed eraksid, üks soome puss, ühed nahkkindad ning karp puudrit.

Kapten Lääne seletas, et reisijad on talle tundmatud. Nad palunud endid waid Helsingist Tallinna tuua. Et neil salakaup kaasas, seda pole ta teadnud. Mehed ise seletawad, et nad „Manniga" Helsingi saatnud partii õunu ja õunte eest saadud raha eest ostnud kaupa, mis neilt nüüd ära wõeti.

Jõulu esimesel pühal tuli Soome reisilaew „Ebba Munckilt" maale laewa meeskonda kuuluw Bruno Ilmann. Ta oli püksiwärwli wahele peitnud kaks kolmekilolist plekkkarpi tulesüütajate kiwidega. Ka see kaup wõeti ära.

Töölisteater.

Neljapäewal „Wõirga, Hiina!" — suure menu osaliseks saanud E. Tretjakowi 9-vaatelise teaterreportaashi sündmusist Hiinas. **Beneficeiseks etenduseks** teisnädalal, 28. detsembril s. a. A. Sumbatowi komöödia „Oine ubu", Paul Sepp'a lawastusel.

G. Hüppler — wangide jõuluwana.

Ärimees walmistas endistele kaaslastele jõulurõõmu.

Tallinna keskwanglas korraldati wiimasel jõulupühal kell 11 hommikul wangidele kontsert ühes muude ettekannetega. Sellist rõõmu walmistas wangidele Tallinna ärimees G. Hüppler, kes ise alles nowembrikuul wanglast wabanes.

G. Hüppler oli ikka kaasas wõitnud

enese kaudu

ning tõi autodega wangla ukse taha meie „Estonia" operett primadonna Milwy Laidi, wiiulikunstniku Hubert Antoni, klawerikunstniku Nikolai ja naljahambа Hugo Lauri. Head ja siiulat eeslawa täiendasid omalt poolt weel wangidest koosnew laulukoor, kus muuseas laulsid ka end. kaitsewäe ametnik August Pätt ja wiimases kommunistideloos tuntuks saanud Leppich. Mängis ka wangla walwureist koosnew puhkpillide orkester hra Hellila juhatusel. Üle 200 parawejate liiki kuuluwa wangi oli kontserti kuulamas. Külaliste seas wiibis kohtu-siseministeeriumi direktor Treufeldt, keskwangla ülem E. Sperrlingk ühes wangla kõrgemate ametnikkudega ja muidugi ka „jõuluwana" G. Hüppler ise. Kontsert kestis 3 tundi.

Näitlejaile tundus wõõrastawana, **et ettekannetele ei järgnenud aplausi.** Selle kohta aga seletas wangla ülem, et kui wangidele kuba anda meeldiwa ettekande puhul aplodeerida, jääb neil järjelikult õigus ka mittemeeldiwa ettekande puhul wilistada. Ja seda ometi wangidele lubada ei wõi. Näitlejad peawad wanglas liiduawalduseta ilma jääma.

Konferansjee osa täitis H. Laur. Iga kunstnik esines mitmel korral. Milwy Laid kandis ette laulud „Montmartre'i kannikesest", „Madame Dubarryst" ja palju muud.

Esimesel pühal käis wanglas jutlustamas õpetaja Hasselblatt, teisel pühal pidas salsakeelse jumalateenistuse Olewiste kiriku õpetaja Walter, kes ka lauljad oli kaasa toonud. Kõigil kolmel pühal oli wanglas kinoetendus. Pühade ajal wangidel omastega kokkusaamist ei olnud. Pühade laupäewal wõeti toidupakid wastu, siis oli wangla ukse taga ka suur saba.

Adw. Kallmani õemees.

Wõõrts abwolaadi ukse taga.

Endel Kolk käis politseis kaebamas, et wann. adw. abi Joh. Kallman on ähwardanud teda tappa sõnadega: „Ma lasen su maha nagu koerapoja," mispärast palus Kallmani wõtta wastutusele.

Nüüd kohtus selgub, et tegemist on lähedate sugulastega, Kolk on Kallmani õemees. Kolgi wahekord naisega olnud wäga halb, kuna K. sageli peksnud naist. Siis naine on tahtnud ära tulla mehe juurest ja pärinud abwokaadist wennalt nõu, kuidas kaasawara mehe juurest kätte saada. See pahandanud Kolki ja ta tulnud ühel õhtul Kallmani korteri ukse taha, pärast seda kui ta naine tänawal mehe käest peksa saanult jooksnud wenna juurde. Ukse taga on Kolk mürtsu teinud, kestwalt kõllistanud, kuna teda sisse ei lastud. Siis adw. Kallman ähwardanud kutsuda politsei ja kutsunudki. Nii jutustab tunnistaja. Mingit mahalaskmise ähwardust ei ole olnud.

Lõpuks kaebealune Kallman selgitab lähemalt asjaolusid ja arwab, et Kolk kaebas ward kättemaksuks, seepärast et ta kaitses oma õde. Hiljem kui Kolk ilma pidi jääma naise waranduseft, on ta meelitanud naise leppimisele ja nad elawad jälle koos. Kui kohtunik küsib, kas Kallman ei palu kaebust tunnistada kuritahtlikuks, wiimane eitab, sest tegemist on kiski sugulasega. Kohtunik mõistis Kallmani õigeks.

Eesti balleti edu wälismail.

T. Becki trupp juba Brüsselis.

Tamara Becki balletitrupp, mis peale mõne kuu kaasneb eestlastest, on oma wäliskiringreisil juba jõudnud Belgia pealinna Brüsseli. Kuigi trupi wäljasõidu eel kodumaal öeldi, et Saksamaal ollakse niisuguseid „keskpäevaseid gõrle" küllalt näbtud, sai trupp Danzigis, Breslaus ja Chemnitzis esinedes suure menu osalisels ja igalpool pikendati esinemisaega. 30. dets. alates T. Becki trupp, kuhu kuulub 19 isikut, hakkab esinema Brüsselis „Palais d'Ete's", milline on üle 3000 kohaga teater.

T. Beck, kes neil päewil käis Tallinnas ajendamas mõningaseid majanduslikku iseloomuga asju, oli kirjaliк ettepanek Berliini „Scala" peadirektorilt Marcusilt, enne aprillikuud mitte sõlmida lepingut Berliini, sest „Scala" tahab T. Becki truppi angasheerida, kuid kuni aprillikuuni on eeskawa juba kindel. Samuti on ettepanek esinemiseks ühelt Amsterdami suuremalt teatrilt. Kui T. Becki trupil ka edaspidi läheb sama edukalt, omandab ta warsti üleeuroopalise nime.

Kriisi ajal on tähtis korralik raamatupidamine. — Iga ärimees, kes soovib täiendada oma teadmisi sellel alal, ostku

N. Rittich

Praktiline raamatupidamine

Hind Kr. 2.50.

Saadaval igas raamatukaupluses

Peaaladu:

K./Ü. „Rahvaülikool'i" kauplustes, Tallinnas,

Jaani tn. 6, pangamajas ja Harju tn. 48, omas majas.

Kes raamatu hinna rahas või markides ette ära saadab, sellele saadetakse raamat äri kulul postiga koju kätte.

Mis weel juhtus.

Warguste register. Aleksander Kulk'el warastati Laial tän. nr. 26 jalgratas 80 krooni wäärtuses. Herbert Schmiedefeldtil — Riguldiste tän. nr. 8 majakoridorist kapist toiduaineid 21 krooni 30 sendi wäärtuses. Dhelira Tsõmbalowal — S. Karja tän. kauplusest riidekül 27 krooni wäärtuses. Wladimir Heinel — Wene tän. nr. 30 majas seinalt pilt 30 krooni wäärtuses. Hans Mühlbergil — Kooli tän. nr. 9 pudel wiina ja kompwekke. August Egelil — Tatari tän. nr. 36 korterist riideid ja grammofon 290 krooni wäärtuses. Gustaw Perillusel — Härjapea tän. kuurist tööriistu 17 krooni wäärtuses. Johannes Mällil warastati Mardi tän. nr. 12 majas raha. Leopold Wellmannil — S. Juhkentali tän. nr. 24 majas korterist riideid ja rahataskü 153 krooni wäärtuses. Iwan Iwanowil — Girgensoni tän. kioskist ajalehti. Leena Premeelil — W. Ameerika tän. nr. 7 majas kõrwarõngad 15 krooni wäärtuses. Emilie Komil — Harju wallas, Sõmeru külas ankur 45 liitri koduõllega. Komi hindab lahju 10 kroonile.

Murti kioskisse. Kolmapäewa hommikul leiti Kentmanni tän. nr. 7 maja juures asuw ajalehekiosk lahti murtult. Kas kioskist ka midagi kaasa wiidi, pole teada.

Eilsest tänaseni

Kodumaal:

— Jõulupühade ajal müüdi Tallinnast wäljasõitjaile 18.700 raudteepiletit 3 milj. sendi eest. Seega pühiks pealinnast wäljasõitjate arw oli suurem kui eelmisel aastal.

— Kloostri wallas Kanna külas kaupmees Kuusmani korteris sai kogemata allkehasse lastud haawlilaengu läbi surma 24-a. taluperepoeg Woldemar Breier.

— Taewere wallas süütas taluteenija Anna Olli põlema Juurika talu wiljaküüni. Olli süütas küüni kättemaksuks, sest peremees Taawet Tirman lubanud temaga abielluda, kuid hiljem ajanud talust wälja.

— O. Strandman, kes nimetati saadikuks Pariisi, sõidab oma ametikohale jaanuariku esimestel päewadel. Riia saadiku koht jääb esialgu wakantseks.

— Rägawere wallas laskis Mõnnikwõlja küla poepidaja Johannes Keber rewolwrituuli korlast läbi 22-aastasel Arnold Pikkal, kes tungis kauplusse, puss käes, halates märatsema. Pika haaw on eluohtlik.

— Eesti peekoni hind Londonis langes natuke, samuti kui teistegi maade peekoni hind. Ainult Taani peekoni hind jäi endisele tasemele.

Raja taga:

— Inglismaal, Birminghamis, sai ühe maja põlemisel tulle 7 last, kõik ühest perekonnast. Kõik lapsed hukkusid. Isa, ema ja kõige noorem laps pääsesid raskete tulehaawadega.

— Ameerika Ühendriikide president Roosevelt on asunud seisukohale, et tuleb asuda relwastuse wähendamisele ja selle kaudu julgeoleku kõwendamisele.

— Jõulupühade ajal sai Ameerika Ühendriikides õnnetuse juhtumiste ja löömingute läbi surma 311 inimest.

— Soomes märgitakse nagu hämmastust, et esimeste alkoholimüügiga jõulude ajal ei ole ette tulnud korrarikkumisi ega pussitamisi, mis eelmiste „kuiwade" jõulude ajal olid harilikkudeks nähtusteks.

— Ameerikas, ühes Illinoisi söekaewanduses tekkinud plahwatuse järeldusel jäi 54 kaewandustöölist 700 jala sügawusse maa alla. Tööliste pääsemiseks pole mingit lootust.

„Surnud hooaeg".

Tänawused soojad ilmad ja lume puudumine on tekitanud jõulupühade ajaks täieliku waikuse Eesti spordielus. Walitses n. n. „surnud hooaeg". Käsipallis on kooslibel ja seltsidel puhkus, sest uuel aastal jatkuwad esiwõistluste mängud. Samuti on seisak teistes spordialades — maadluses, tõstmises, poksis. Poks läheb hoogu alles jaanuari lõpul, mil korraldatakse Eesti esiwõistlused, samuti maadlus ja tõstmine. Wõimlemine on ju ka siseспordi ala, kuid ta on meil kujunenud rohkem harjutus- kui wõistlusalaks. Sisekergejõustik ei ole meil üldse moes ja seda peab ainult kahetsema.

Wäljas ei saa aga midagi ette wõtta. Jalgpalli jaoks wõiks ilmad weel kuidagi sobida (wälismaal lüüakse ka lumisel wäljal), kuid meie mänguwäljad on niiskuse tõttu wõistlusteks wastuwõtmatud. Kergejõustikule on aga aeg hiline.

Talwespordile ei saa lume puudusel üldse weel mõelda. Nii pole jääpalli, suusatamist ja uisutamist.

Surnud hooaeg walitseb Eestis ja lumeta põhjamaadel, wälismaal on aga kõik spordialad peale kergejõustiku hoos. Eriti rohkesti harrastatakse jalgpalli, kuid pühade puhul oli paljudes Kesk-Euroopa riikides ali ka „surnud". Eriline elewus oli aga Inglismaal, kus iga profiliigasse kuuluw jalgpallimeeskond pidas nelja päewa kestes kolm esiwõistluste matshi! Sellega tulewad toime ainult inglased. Nii mängis Chelsea pühade laupäewal Liverpoolis, teisel pühal Sunderlandis ja kolmandal pühal Londonis! Peab ikka sisu olema neil Inglise profimängijatel!

Rekordid...

Amsterdamis peetud ujumiswõistlusel püstitas hollandlanna Jenny Kasten 400 meetri rinnuliujumises uue maailmarekordi ajaga 6.31,4 sek.

Kuulus Inglise autosõitja Eldrige Eyston püstitas Pariisis wiis uut maailmarekordi. Eyston saawutas 1 klm., 1 miili ja 5 klm. sõidul 191 klm. tunnikiiruse ja 5 miili ning 10 klm. sõidul 189 km tunnikiiruse.

Wirumaa saab spordiliidu.

Möödunud suwel Rakweres peetud maakondliku spordipäewa puhul kerkis päewakorrale Wirumaa spordiliidu asutamise küsimus. Nüüd on wastawate eeltöödega spordilises ringkondades nii kaugele jõutud, et lähemal ajal peetakse ära Wirumaa spordiliidu asutamiskoosolek.

Samuti on Rakweres päewakorral s. l. Kalewi ja Rakwere Spordiklubi ühinemise teostamine.

Weeremäng garnisonis.

Kaitsewägede staabi ohwitseridekogu grupi omawahelised wõistlused peeti Sõdurite Kodus. Paremad tagajärjed olid: 1) ltn. Luks — 664 silma (308+316); 2) major Laugo — 559 silma (248+311); 3) kapt. Schiller — 547 silma (249+298); 4) major Jõgi — 536 silma (282+254); 5) kapt. Reinhold — 532 silma (263+269); 6) kol.-ltn. Tuisk — 496 silma (204+292); 7) kol. Kauler — 470 silma (217+258); 8) kpt. Hober — 467 silma (228+239); 9) kpt. Tuwikene — 466 silma (259+207); 10) kol.-ltn. Plaks — 465 silma (222+243).

Tall. garn. weeremängult sügiseses klassi pokaali lõppwõistlused toimusid möödunud pühapäewal.

1. klassis tulid wõitjaks: 1) A. Ruutel — 382 silma, 2) R. Järw — 314 silma.

2. klassis: 1) W. Rõks — 338 silma, 2) E. Jakobson — 337 silma.

3. klassis: M. Tuisk — 287 silma, 2) H. Kauler — 273 silma.

Wõistlustest wõttis osa üle kahekaja ohwitseri. Igas klassis oli wõitjaile wälja pandud kaks wäärtuslikku hõbepokaali.

See on wast maailmameister!

India hokimeeskond tuli teatawasti Los Angelesi olümpiamängudel maailmameistriks. Pärast olümpiat hindud rändasid mööda maailma ja pidasid kokku 37 wõistlust. Kendest wõideti 35 ja kaks wiimast mängu jäid mõlemad wiiki — 0:0 ja 2:2. Wiigid tulid mõlemad kodumaal — Bombay Trustomiga 0:0 (kaks olümpiameeskonnas mängijat esines siis Bombay poolt) ja Lahore koondisega 2:2.

37 wõistluse kohta hindud saawutasid 338 wärawat ja said wastu 34(!). See on ka rekord. Keskmiselt teeb see iga wõistluse kohta 10:1. Hindulaste keskforward Dhyan Chand saawutas üksi 133 wärawat.

Hoff uisutajate esindaja.

Charles Hoff läheb koos kiiruisutajate Ballangrudi, Evenseni ja Stalsrudiga Ameerikasse. Hoff on wõistlusretkel elukutseliste kiiruisutajate meeskonna juhiks. Ameerika kiiruisutajad korraldawad wõistlusturnee Norrasse. Nimekaim ameeriklastest on Herbert Taylor, kes saabub Oslosse kolm nädalat enne wõistluste algust, et ettewalmistusi teha.

Saksa-Rootsi maadluses

peetakse 22. jaanuaril 1933. aastal Kölnis. Sakslased on koostanud oma rahwusmeeskonna järgmiselt: kärbeskaalus Brendel, sulgkaalus — Ehrl, kergekaalus — Sperling, kergekeskkaalus — Möchel, keskkaalus Krämer, poolraskekaalus Heitmann ja raskekaalus Müller.

Kolmes kergemas kaalus on sakslastel head wäljawaated. Neist wõitis Brendel Los Angelesi olümpiamängudel kuldmedali ja Ehrl hiljutisel wõistlusturneel Rootsis wõitis kõiki oma wastaseid hõlpsasti.

Rootsi poolt esinewad tundlasti keskkaalus kahekordne olümpiawõitja Iwar Johansson, poolraskekaalus Rudolf Svensson ja raskekaalus Nilsson.

Pall ei pidanud pühi.

Wälismaal mängiti pühade ajal hoogsasti jalgpalli, olgugi et ilmad eriti Saksamaal ei olnud just jalgpallile soodsad.

Wiini W.A.C. wõitis Düreni linnameeskonna 6:0, Praaha D.F.C. lõi Kasseli koondist 3:1, Wiini Austria kaotas Wiesbadenis ühendusklubile 1:3; Wiini Sportclub wõitis Berliini meistri Tennis-Borussia 4:1.

Ka Saksa seltsid wõistlesid wälismaal. München 1860 tuli toime üllatuswõiduga 1:0 Lazzio Roma üle ja Müncheni Wacker mängis Veronas 2:2.

Saksa esiwõistluste sarjas D.S.B. München mängis wiiki Schwaben Augsburgiga 1:1; 1.F.C. Nürnberg wõitis Ludwigshafeni 3:1, Hamborn lõi Höntropi 5:1. Seltsiwõistluses Sp. Vg. Fürth lõi B.f.L. Benrathi 3:2.

Wiinis wõitis Simmering Slovanit 1:0 ja Donau matsh esimese liiga Libertase wastu jäi 2:2.

Kolmandal pühal mängis Alshüri koondus Tshehhi Wiktoria Žižkowiga 0:0.

Kanada hokis mängisid teisel pühal Kanada Edmonton Superiors Saksa koondisega Berliinis 1:1.

Maadluse tulewikukawa

Eesti-Soome-Ungari kolmikmaawõistlus maadluses pidi peetama 15.—17. jaanuaril Helsingis. See jääb sedapuhku ära, kuna ungarlased teatasid soomlastele, et nad ei saa sel ajal wõistlustest osa wõtta, kuna neil on ette nähtud maawõistlus Tshehhiga, milles warem kokku lepitud. Et aga kolmikmaawõistlus siiski pidamata ei jääks, tegi Soome liit ungarlastele ettepaneku, et wiimased korraldaksid esimese kolmikmaawõistluse pärast Euroopa maadluse esiwõistlusi (märtsikuul Helsingis) Budapestis. Teine maawõistlus järgmisel hooajal peetakse soomlaste kawa kohaselt Eestis ning kolmas Soomes. Wastust selle kawa kohta pole soomlased weel ungarlastelt saanud.

Ekraweliidu raskejõustiku osakond otsustas kolmikmaawõistluse esialgse ärajäämise tõttu loobuda kiireiseloomulistest iganädalalistest katsewõistluste korraldamisest.

Wõistluskogemuste saamiseks ja esindusmeeskonna selgumiseks on ette nähtud rida wõistlusi meie maadlejaile. Nii peetakse 14. ja 15. jaanuaril Harju ja Tallinna esiwõistlused maadluses ja tõstmises. 28. ja 29. jaanuaril on ette nähtud linnawõistlus Tallinn-Tartu maadluses ja tõstmises. 11. ja 12. wõi 18. ja 19. weebruaril peetakse Läti-Eesti raskejõustiku maawõistlus Riias, nagu Lätist saabunud kirjas teatatakse ning wiimaste katsewõistlustena. 4. ja 5. märtsil peetawad Eesti maadluse esiwõistlused.

Meeskonna kandidaatidele ühistreeningu ja treeneri küsimuste arutamiseks on ette nähtud nõupidamine 3. jaan. spordibüroo ruumes, kus koos oleks Ekraweliidu raskejõustiku osakonna juhatus ja seltside esindajad.

Lühidalt wälismaalt.

— Hispaania kuulsaim jalgpallimees, wärawawaht Ricardo Zamorra, kes kaotas hispaanlaste hulgas suurema osa oma populaarsusest pärast Hispaania rahwusmeeskonna häwitawat lüüasaamist Inglismaa käest aasta eest (1:7), wahetab oma senise seltsi (F. C. Madrid) pooli ja sõitis Argentiinasse, kus hakkab mängima ühes paremas seltsis. Nii on Hispaania oma jalgpallikuulsustega läbi.

— Jack Crawford tuli Austraalia meistriks tennises. Ta wõitis finaalis Wimbledoni wõitja Ellsworth Vinesi 1:6, 6:4, 2:6, 6:4, 6:4.

— Euroopa naismeister wehklemises, Olga Jordan, abiellus esimesel jõulupühal Berliini kehakaswatuse kooli juhataja dr. Jentschiga.

Kes nad on ja kes kellega?

Filmikuulsuste kodanlised nimed ja eraelu.

Paljull filmikuulsusil on wäga kõlawad nimed ja otsustada nende nimede järele rahwusi on raske, kui mitte päris wõimatu.

Nii näiteks kannab weetlew ja wallatu Lilian Harvey eraelus hoopis proosalist nime — Lilli Pape. Henny Porten on kodanlises elus proua Henny von Kauffmann, Stardi lesk. Mõnel noormehel kaob ehk illusioon, kui ta kuuleb, et kõlaw nimi Brigitte Helm ei ole muud kui lina nimi, ja et selle kõlawa nime omanik on sündinud Schittenhelm, praegu proua Weisbach.

Samuti on lugu ka Lil Dagoveriga, kes on sündinud Marta Maria Seubertina. Hiljem abiellus ta härra Daghoferiga, kellest ta on wahepeal lahutatud, et lasta end perekonnaseisuametis registreerida proua Witt'ina. Lucie Höflichi kutsuti waremalt proua Wintersteiniks, nüüd on ta lahutatud proua Jannings. Rosa Valetti õige nimi on Rosa Singer. Ja nüüd tuleb kõige huwitawam leerdiõlm: Gussy Holl oli waremalt proua Jannings, siis lahkus oma mehest, et saada proua Veidtiks, kuid lahkus mõne aja pärast ka Conrad Veidtist, et abielluda uuesti Emil Janningsiga, peale selle kui wiimane oli teisikordselt lahutatud.

Et Gitta Alpar on proua Gitta Fröhlich, seda teawad arwatawasti paljud. Käthe Dorsch ja Harry Liedtke lahutatud naine on üks ja sama isik. Maby Christians on proua von Müller. Lita Parlo nime taha on peitnud enese Grete Kornstaedt. Elga Brink on dr. Borchardti lesk. Grit Haid on dr. Josef Thani abikaasa. Tema õde Liane Haid on lahutatud paruness Hajmerle. Ka Les Parry on warjunimi, mille omanik on lahutatud proua Benz, teistkordselt lahutatud reshissöör Eichbergist ja on praegu Moldenhauer.

Ossi Oswalda on pärit Pankowist ja tema neiupõlwe nimi oli Ossi Sperling, mille ta wahetas hiljem proua von Koczianl nime wastu, kuid on wahepeal lahutatud, et mitte rikkuda filmidiiwade traditsiooni. Nüüd on ta tenorilaulja Lino Pattiera abikaasa.

Kes usub, et ainult naised armastawad wõtta endile kõlawad nimed, see eksib wäga. Ka meeskuulsused pole wabad sellest edewusest. Georg Alexanderi õige nimi on Georg Lübecke. Max Adalbert on Max Krampfiga identne. Henry Bender on lihtsalt Karl Becker ja Charlie Chaplin pole teegi muu kui Charles Spenzer. Harry Hardt täie nimega on Harry von Klimbacher-Hardt. Harry Liedtke on lihtsalt Hans Liedtke. Weel mõned tuntud warjunimed: Elisabeth Bergner on proua Czinner, Else Bassermann — Else Schiff ning Käthe Haack kodanlises elus on proua Schroth.

Fritzi Massary, kuulus operetidiiwa elab õnnelikus abielus lawakunstniku Max Pallenbergiga. Grete Mosheim on näitleja Homolka abikaasa. Gerda Maurusе õige nimi on Gerda Pfiehl. Asta Nielsen, kes on wiimasel ajal hakanud jälle esinema, oli teeb proua, Gad, nüüd on proua Chmara. Anny Ondra on abielus reshissöör Karl Lamaciga. Ja Taani koomikud Pat ja Patachon, kes on pärit lihtrahwa hulgast ja kes pidid läbi tegema raske filmidebüü, on kodanlises elus Karl Schenström ja Harald Madsen.

Naine piinapingil.

Lugu ühest kuldblond peakesest.

Waewarikas teekond ilule.

Astusin sisse ühte juuksetööstusse, et weidi lasta kärpida omi gretagarbo salku. Mu juuksed olid tuhkblondid ja ükski sihar ei elustanud nende siledat tuimust.

Juuksur oli lihtsalt lahkus ise, ta aietas mu toolile, silmitses asjatundlikult mu juukseid, tõmbas neist paar korda kammiga läbi ja ütles:

„Teie juus wajab puhastamist."

„Puhastamist? Aga täna just pesin," püüdsin haawunult wastu waielda.

„Ma ei ütle pesta, waid puhastada, lubage mainida. Kui teil pole kahju kohlmeist kroonist, siis wõite omale wähe saada helkjaskuld juuksed. Juuksed, et mitte kaotada oma ilusat wärwi, wajawad tingimata aeg-ajalt puhastamist."

„Milles see p u h a s t a m i n e siis õieti seisab?"

„Saate kohe näha, see on wäga lihtne."

Kui juus wajas tingimata puhastamist, siis mul muidugi kolmest kroonist kahju ei olnud.

Järgmisel hetkel oli mul walge lina ümber ja ma ise seljakile mingi nikilu pesunõu kohal. Esmalt tundsin waid mõnusat hõõrumist peas ja leige weega loputamist, kuid siis äkki nagu oleks mulle wähe walatud terwe pesa täis sipelgaid.

Algas kohutaw kihelemine ja kipitamine.

„Lubage, mida te sinna wähe ajate, et on nii walus?" küsisin araslt.

„Pole midagi, see natuke kibe, warsti on kõik möödas."

Mõeldes oma tulewasele kaunile kuldblondile peale püüdsin kannatada seda kipitawa walu. Weerand tunni pärast pesi juuksur mu pealt kipitawa rohu, mida ta ise nimetas „henna-roosaks" ja kuiwatas juuksed fööniga.

Suure waimustuseilmega näos ulatas nüüd juuksur mulle peegli, et wõiksin imetleda tema kätetööd. Õnneks istusin seljatoega toolil, ei suuda wastutada, mis muidu oleks juhtunud. Peeglist wahtis mulle wastu tuttaw nägu, kelle pead katsid linapihu taolised walkjad juuksed.

„Eks ole waimustaw, ehtne kuld?" hüüdis juuksur.

„Aga... aga ma ei näe kullawarjunditki, mis juus see on, sellist ma ei tahtnud, see on lihtsalt kole!"

Tilja meistri nägu wenis pikaks.

„Naisterahwad on imelikud," ütles ta pettunult, „üks tahab heledat juust, teine hädaldab, kui tal see on. Aga...", tema nägu muutus jälle rõõmsamaks, „kui teile meeldib tumedam juus, wõime teile selle kohe teha. Ütlen, teie juus saab siis lihtsalt suurepärane: tumedam ja kullaläikega."

„Kuidaswiisi?"

„Wärwime lihtsalt h e n n a g a."

„Aga kas see pole kahjulik?"

„Just wastupidi, teie juus hakkab selle mõjul palju paremini kaswama."

„Noh, hüwa, kui see nali pole wäga kallis!"

„Oh, tühine asi — mitte kõnewäärtki."

Jälle lamasin peadpidi pesunõu kohal, jälle kasteti juuksed märjaks ja juuksur palus, et püsiksin hästi paigal.

See hoiatus oli, nagu kohe selgus, wäga omal kohal, selle järgmisel hetkel kallati mulle wähe midagi nii palawat, et karjatasin walu pärast. Kiiresti ümbaharjaga toimides määris juuksur mu juuksed üleni tulist h e n n a p u t r u täis.

„Kannatust, kannatust, kohe on kõik möödas, warw p e a b olema tuline, muidu pole tast midagi kasu," lohutas juuksur samal ajal lakkamatult puhudes weidi jahedust mu waesesse piinatud pähe.

„Kui tumedat ja kui punakat juust soowite?" küsis ta nüüd asjalikult.

„Mitte kumbagi liialdatult."

„Siis kümme minutit," mis pidi tähendama, et wärw hoitakse kümme minutit peal.

Selle aja möödudes pesti juus shampooniga puhtaks ja kuiwatati jälle fööniga. Jälle oli mul peegel peos ja waatasin end kartusewärinaga südames.

Taewale tänu, mu peas ehtis nüüd tõesti ilus kuldblond juus.

„Aga nüüd kindlasti ka elektrilokid, kõik kannawad nüüd elektrilokke."

„Seda üll. Aga kas plee... tähendab puhastatud juus kannatab elektrilokke? Kõneldakse, et sellest juus murdub?"

„Pole midagi, kui asjatundlikult teha."

„Mis see nali maksab?"

„Noh, kuidas juukse paksus. Teil läheb umbes 10—12 krooni."

Noh hüwa, elektrilokid olid alati olnud mu südamesoow.

Wastutulelik juuksur juhatas mu erakabiini, kus leidus kummaline elektriaparaat.

Jälle tehti juuksed märjaks mingi kleepiwa õlise wedelikuga. Siis wõeti nad wäikeste salkude wiisi ja tõmmati läbi wäikeste kummiplaadikeste, mille keskel olid piklikud augud. Kummiplaadikesed suruti tugewasti wastu peanahka. See kummisiilutis pidi moodustama peanahale kaitse elektriwoolu wastu. Nüüd rulliti juuksesalgud ümber sõrmepikkuste poldikeste, milledele oli ümber mässitud riiet, asbest- ja tinapaberit. Poldikeste mõlemal pool otsas olid elektrijuhed, ühel pool positiwne, teisel pool negatiiwne. Kui juuksed olid mässitud poldikeste ümber, siis järgnes jälle asbest- ja tinapaber, mis pealt kinnitati metallklambritega. Nüüd ühendati poldikeste elektrijuhed elektriaparaadiga wool jooksis juustesse. Algas surin, järin ja sisin, nagu oleks kümme panni täit raswa praadinud mu pea peal. Palaw aur tungis klambrite wahele ja küttis peanaha kuumaks. Samal ajal nagu oleks wajunud mu peale mingi hiiglaraskus, mis ähwardas mind lömistada. Warisesin jõuetult kokku ega teadnud enam, mis sündis mu ümber. Külm föönijuga äratas mu uuesti meelemärkusele. Sel hetkel mõistsin hästi fakiiride ja askeetide enesepiinamise naudingut, sest minestusest toibudes hüüdsin: „edasi, edasi!" Jälle uus järin, kärin ja praadimine, jälle minestus, jälle toibumine, kuni ettemääratud 20 minutit oli läbi. Siis lülitati wool wälja, lasti weel wiis minutit seista ja wabastati juuksed klambrite wahelt ja poltide ümbert. Jälle pesemine, jälle õlitamine, juuksed seati ilusaisse weelainetesse ja kuiwatati fööniga. Mu pea huugas ja lõhkus walutada, mul oli ikka weel tunne, nagu rõhuksid mind kümme kilo, aga mu soeng oli lihtsalt waimustaw! „Kes tahab olla ilus, peab mõistma kannatada," ütles keegi wanaaegne tark.

„Kummad lokid mul nüüd on, kas e l e k t r i a u r u, wõi lihtsalt e l e k t r i?" küsisin juuksurilt?"

„Muidugi elektriauru?"

„Mis wahe see on?"

„Tawalisel elektrilokkide tegemisel lastakse juus elektriwoolu läbi täiesti kuiwada, kuna elektriauru lokkidel on juus poltidest wabastamisel weel märg, ja kuiwatatakse hiljem fööniga."

„Miks te ei lase omal wärwida kulme ja ripsmeid?" küsis nüüd ootamatult juuksur.

Miks? Ma ei teadnud tõesti miks.

„Teie nägu saaks tumedate ripsmete ja kulmude läbi kümme korda ilmekamaks. Wõiks ehk proowida?"

„Kui juba siis juba."

Juuksur pani mulle ette musta „wigipõlle", määris mu silmade ümbruse waseliiniga, segas mingis wäikeses purgikeses musta wärwiputru, palus mul suleda silmad ja pintseldas kulmud ning ripsmed seda putru täis. Olles selle sooritanud, ta surus silmadele watitropid ja sidus räti ümber pea. Esmalt oli päris hea tunne, aga korraga hakkas mu silmalau wahelt midagi salakawalalt sisse pugema, mis haaras nagu terawate hammastega silmamunast kinni. Pilgutasin walu pärast silmi, ja mis siis juhtus, seda on wõimetu kirjeldama sulg; hüppasin üles ja tahtsin walu pärast kuskile tormata, kuid kõikjal olid ees seinad, lauad ja toolid. Komistasin nende üle, paiskasin neid ümber ja kukkusin wiimaks ise mingi asja üle pikali. Silmi meeleheitlikult kinni pigistades, surusin terawa rohu ikka rohkem ja rohkem silmadesse. Juuksur tahtas mu pahandades istmele, pakkis silmad lahti ja püüdis pesta wärwi pealt. Warsti see tal õnnestuski, wõisin awada omi walutawaid silmi: mu ripsmed ja kulmud olid süsimustad. Ma ei tunnud end ise enam ära, nagu jube öökull wahtis mulle peeglist wastu. Polnud enam midagi parata, wärw oli kulmukarwades kinni nagu pigi, ära enam ei saanud. Järgmisel päewal mu silmawalged olid weripunased ja laud paistes, kuid kolmandal päewal see oli juba möödas, ma harjusin oma uue näoga ja leidsin enda olewat wäga ilusa kuldblond elektripeaga ja mustade kulmudega ning ripsmetega.

Aga kui palju see mul maksis?

Puhastamine	3	krooni
Wärwimine	3	„
Elektrilokid	12	„
Kulmuwärwimine	75	senti

Kokku 18 kr. 75 senti.

Aga ma olen nüüd ilus

Jo-jo.

3 asja härrale

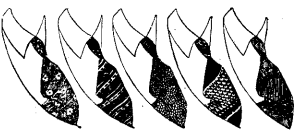

PULLOVER.

Viimasel ajal on väga moodi läinud härradele käisteta pulloverid, mis on peaaegu täiesti välja tõrjunud vesti, mida suvel niikuinii kantakse vähe, või mitte sugugi ja talvel asendatakse pulloveriga või vestoveriga. Hästivalitud värvides mõjub pullover alati meeldivalt. Igapäevaseks kandmiseks tuleb eelistada tumedamaid värve, kuna ainult spordipulloverid võivad olla heledamad ja mitmevärvilised. Kuna pulloveride kude on väga lihtne, siis võivad naised neid väga hästi ise kududa.

NÜÜD KANTAKSE SELLISEID LIPSE.

Sama kerge on valmistada ka villast ja siidist lipse. Lipsu juures võib paunu värve kõnelema.

Praegune mood eelistab h e l e d a i d ja e l a v a i d v ä r v e t u m e d a m a l p õ h j a l. Ühetaolised tumepunased ja tumerohelised triibud polegi nii halvad kui võiks arvata. Kalaluu motiivid, mis väljenduvad koes või mustris, võimaldavad lipsu kududa värvirõõmsaid triipe ja täppe.

Uudsed on paanamataolised auklised koed, mida peamiselt valitakse ühevärviliste lipsude jaoks. Seltskonda minna aga võib ainult m u s t v a l g e t e ja viimasel ajal ka m u s t h a l l i d e lipsudega. Must sakko saab värvilise mustriga musta lipsu läbi päeva-ülikonnaks.

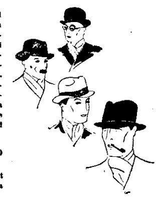

PEAKATE OLGU HÄSTI VALITUD.

Kes tahaks salata, et just müts on see tegur, mis määrab välimuse korrektsuse ja samal ajal ka kandja meeleolu. Veidi ühel küljel, kas palju või vähe, kas otse või kuklas, see peaks vaatajale juba midagi ütlema.

Välismaal, eriti Inglismaal, eelistatakse s i l e d a i d mütse. Väga nooruslikult mõjuvad lameda ääréga vormid, mis vastavalt kandja tüübile lüüakse eest alla või külgedelt üles. Siin tuleb väga vaadata, kuidas just sobib. Mütsi kandjale see pole näiteks sugugi plussiks, kui kitsas nägu kaetakse pooleldi eest alla paenutatud mütsi varjuga.

Musta palitu juure kantakse halli mütsi ja viimasel ajal rohkesti ka meloonivärvilist. Endine lame ja lai äär on nüüd muutunud kitsamaks ja kergelt kumeramaks.

Mütside beeshid värvitoonid ei tohi minna punakasse ja hallid mitte sinakasse. Siledate hallide mütside juure kantakse musta, või ka mustjashalli paela. Karvastel mütsidel on jäme ripspael mütsivärvist veidi tumedam, kuid muidu samas värvivarjundis.

Viimase uudisena kantakse praegu halli palitu juure pruuni mütsi ja ümberpöördult. Kuid selliseid värvikombinatsioone võivad kanda ainult väga elegantsed härrad.

Enesetapjad surma!

Traagilised kohtuprotsessid Inglismaal.

Lühikese aja jooksul on inglise kohtunikul tulnud kaks surmaotsust wälja kuulutada, mis oma traagikaga on äratanud üldist tähelepanu. Teatawasti mõistetakse inglise seaduse järele surma ka, kes teisega koos on otsustanud lahkuda elust wabasurma läbi, kuid jäänud ellu.

Keegi Josef Powell, kolmekümnekolme aastane tisleri mees, oli otsustanud oma naisega, kes oli parandamatult südamehaige, koos surma minna, kuna ta ei suutnud pealt waadata naise kannatusi. Abielupaar astus 11. nowembril otsustawa sammu, hingates sisse walgustusgaasi.

Kuid ainult naine suri gaasimürgituse tagajärjel, kuna mees, kes lamas juba igasugu elumärkideta naise kõrwal, suudeti weel päästa. See ei olnud aga mingi heategu, sest nüüd tuli Powellil wannutatud meeste kohtu ees wastust anda tapmise pärast.

Kohus nõudis seaduse wastawalt kohtualuse surmamõistmist. Asja arutamine sarnanes masendawa kurbmänguga kõige traagilisemale waatajale. Kohtunik kõneles Powellidest kui loomulikult haigest, äärmist wiletsust kannatawaist inimesist, kes pidid 15 shillinguga nädalas ära elama. Kohtualune lausus süüpingil: „Kuna mu naine on surnud ja mina olen elus, oleks see ülekohus tema wastu, kui jääksin ellu. Palun mind surma mõista!" Ja kohtunikud olid sunnitud kuulutama talle surmaotsuse. Kuid kohe pärast otsuse tegemist kirjutasid mitmed wannutatud mehed alla palwekirjale, milles paluti armu õnnetule.

Piinlik seisukord

wõib tekkida, kui te hommikul tuttawaga kokku saades ei tea eelmise õhtu ja wiimase öö jooksul sündinud suurundiseid, millest kõneldakse juba kõikjal.

Et seda ei juhtuks, siis lugege igal hommikul „Sõnumeid",

ta teatab teile alati kõik wiimased uudised. Saada igalt lehemüüjalt Tallinnas ja Nõmmel juba kl. 7 hommikul. Hind 4 senti.

„Armastus õliväljadel".

Uus romaan „Waba Maas" alates 1. jaanuarist.

Õliallikad põlevad, õlitankid plahvatavad, tulemöll käib üle maa, — õlilinn Tin Spout põhja Texases on tulemeres. Õlipalavik on haaranud kõiki ning õliotsija John Tarrant võitleb südametunnistuseta börsi haikalade ja rahamagnaatide vastu ning oma armastuse eest. Ka Teie, lugeja, õpite teda hindama, lugedes „Vaba Maas" alates 1. jaanuarist ilmuma hakkavat erakordselt põnevat ja täis huvitavaid seiklusi Inglise kirjaniku Henry O v e n i romaani „Armastus õliväljadel."

Lugejate soovidele vastu tulles hakkame uuest aastast avaldama romaani erilisa lehena, nii et seda hiljem võib raamatuks kokku köita. Aasta jooksul avaldab „Vaba Maa" 7—8 romaani ja seega omab lugeja kogu raamatuid, millede turuhind katab lehe tellimise hinna.

Kellele uus aasta toob õnne?

Armastus on pime. Ta wiib kokku inimesed, kelledel puuduwad eeldused õnnelikuks kooseluks.

Wanaduse wahe tähtsam tegur abiellumisel.

Ükskateistkümneaastane üliõpilane armub ühel suwematkal neiusse, kes temast aasta noorem. Nad tahawad abielluda. Nad ei hooli wanemate wastuseisust ning teostawadki oma kawatsuse. Kas ootab neid õnnelik kooselu?

Ei tarwitsegi mõlemaid tunda lähemalt, et wastata küsimusele eitawalt. On rohkem kui tõenäoline, et

see abielu ei kesta kaua.

Seda tõendawad need kogemused, mis annab abielu sama wanadusega isikute wahel. Mõistagi, on wõimalikud erandid, kus ka sarnased abielud osutuwad õnnelikuks, kuid need juhtumid jääwad ikkagi haruldasteks nähteteks.

Neljakümnekahekta-aastane mees, kellel „wedanud" elus, tubli terwisega, abiellub kahekümneaastase neiuga. Seeduski õnnelikuks kooseluks on siin märksa rohkem kui esimeses abielus. Wanaduswahe iseenesest mõistagi ei põhjusta tarwilikku kooskõla mõlemate poolte wahel. Mehe elukogemused wiiwad kooselu üle abielu konarluste. Mehe ärnust naise wastu tõstab asjaolu, et ta noor elukaaslane pole walinud kedagi oma noortest austajatest, waid oma armastusega õnnestanud just teda. Naise tundeid mehe wastu tõstab teadmine, et see elus ebasirükkinud mees on teda eelistanud teistele.

Ameerikas on toime pandud mõne tuhande abielu uurimine, et jõuda selgusele,

missugust mõju awaldab abielule „partnerite" wanadusewahe.

Selgus, et abiellunute wanaduswahe etendab tähtsat osa abielu õnnes. Mõistagi, et wanaduswahe on siin üheks teguriks abiellunute iseloomu omaduste ja teiste asjaolude kõrwal.

Abielulahutuste põhjuste uurimine näiteks Cincinnatis näitas, et tüdruk, kes enne 20-aastast wanadust abiellub temast 5 wõi rohkem aastat wanema mehega, kaldub kergem abielu lahutamisele, kui neiu, kes on abiellunud wanemas eas ja nimelt mehega, kes oma wanaduselt rohkem läheneb temale. Samad tulemused andis abielulahutuste uurimine teistes Ameerika linnades.

Kõige jõukamateks abieludeks osutusid need, kus mees 29 aastat, naine 24 aastat wana.

Eriti hädaohtlikuks abieluõnnele osutus 19-aastane wanus, wõi koguni alla selle.

Saksa günekoloog Sellheim on oma uurimuste põhjal abielu „parimaks eaks" jaksladele leidnud järgmised:

naisele 14, 21, 28, 35, 42, 49;
mehele 18, 27, 35, 45, 54, 63.

Soowitawaks wanaduseks abiellumise jaoks leiab Sellheim 21 aastat naisele ja 27 aastat mehele.

Abiellujate keskmine wanadus on erinewaste maade juures erisugune. Ja see keskmine wanadus ei olene sugugi seaduse normidest. Saksamaal näiteks wiimastel aastatel abiellub suurem osa naisi 22 ja 25 eluaasta wahel, mehed 24 ja 27 aastate wahel. Seadus aga lubab Saksamaal täieealisel, s. o. 21-aastasel mehel abielluda 16-aastase neiuga. Kohtuministril on õigus tarbekorral lubada tüdrukule abielluda weelgi nooremas eas. Hooldamise all seisew noormees wõib kohtu poolt juba kaheksateistkümneaastasena täiealiseks saada tunnistatud ning siis abielluda.

Kui 1929. aastal Watikani ja Itaalia walitsuse wahel sõlmiti leping, siis tehti ka kindlaks abiellujate wanaduse alammäär. See on

meestele 16, naistele 14 aastat.

Alaealiste abiellumiseks on igal juhtumil tarwis wanemate wõi hooldajate nõusolek. Ja itaallaste abielud on lasterikkad, 7—8 last on harilikuks nähteks. Ent wiimastel aastatel on sündiwus Itaalias langemas.

Bioloogilise küpsuse, mille juures abielu wõib soetada terwe lapse, meie kliimas saawutab mees 21, naine 18 aastaga. Sellega pole sugugi öeldud, et nendes wanadustes kehaline küpsus on juba kõige soodsam abieluks; täielise küpsuse mees ja naine saawutawad tihtipeale weel hiljem. Nagu näitab statistika, on naised üle 20 aasta sünnitamisel wähem hädaohus kui naised noorematest aastates. Waimline küpsus, mis sama wajalik abieluõnneks kui kehaline küpsuski, on nii nooreš eas waewalt eeldataw. Kuid see ei tohiks olla põhjuseks, et abiellumist edasi lükata kõrgesse wanadusse.

Nii kehalised kui ka waimlised kaalutlused nõuawad, et mees abielluks 25-aastaselt, naine 22—23-aastaselt.

Pärast maailmasõda wõis Saksamaal tähele panna nende abiellumiste arwu suurt tõusu, kus noormees wõtab endast wanema naise. Sarnaste abiellumiste arw on nüüd jällegi langemas, kuigi noorte meeste kaldumust nendest märksa wanematele naistele on nüüdki märgata. Samuti lähenewad üsna noored tüdrukud wanematele meestele. See bioloogiliselt loomuwastane nähe on annud õpetlastele palju peamurdmist. Leitakse, et sarnasteks abieludeks annab põhjust wanema abielupoole materiaalne kindlustus. Kuid sellega pole see probleem sugugi lahendatud. Armastus ema wõi isa wastu wõiks olla alateadlikuks põhjuseks, et noor inimene walib omale märksa wanema abielukaaslase. Leitakse ka, et

noormees, kes armastuses arg, kaldub wanema naise poole selle tõttu, et wiimane oma kogemustega aitab teda üle saada argusest.

Noor kogenematu tüdruk ei saa sellega hakkama. Sarnased abielud wõiwad olla ka kestwalt õnnelikud, kui neis ei puudu waimline kooskõla.

Parimaks juhiks ja abielu nõuandjaks osutub ikkagi armastus, tingimusel, et mõlemad pooled on küllalt küpsed abiellumiseks.

Moskwa tramm.

Wenemaa suurlinnad on wiimaste aastate jooksul suuresti kaswanud, kuid liikumisvahendid on jäänud ikka „ennesõjaaegsele" tasemele. Pildil näeme harilikku pilti Moskwa ja Leningradi tänawailt, kus töölised trammiwaguni küljes rippudes töökohale sõidawad.

Hispaanlase kirg.

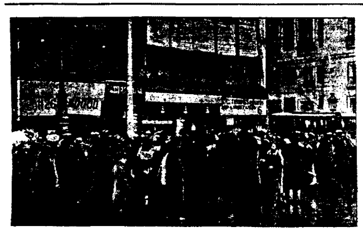

Hispaanlane on kirgline õnnemängude harrastaja. Mitte ainult härjawõitlused leiawad seal waimustatud osawõtjaid, waid ka igasugused loteriid. Lõmbenumbriks on suur uueaasta-loterii, mille esimene auhind on meie rahas üle 100 miljoni sendi. Pildil näeme rahawermtu hoone ees, kus peatakse selle suure loterii loosimist.

Tellige weel täna RAHWALEHT.

Terra incognita — tundmatu maa.

Joh. Juhtund.

34

Jälle on nädalab läinud ja meie peres muudatusi oinud. — kes tookambri üle wiidud, kes ka wabadusse pääsenud.

Saime ka kolme mehe näol „wärsket" werd, kelledest igaüks omaette eksemplar. Esimene seegi endine politseikomissar, kaswult sama pikk kui lai. Nagu pudelkorunt. Politsei teenistuses olles määras too komissarihärra kõigele oma jaoskonna lokaalidele kindla „kontributsiooni", weinikaupluustest laskis ikka pakid ühes arwega endale koju saata ja selle arwega lõppeski ost. Need krutsed muudusat ametisti ja mees sentsudas kohalt. Pärast seda ta ei julgenud oma endises jaoskonnas palju liikuda. — kõik woorimehed ja lõbutüdrukud, keda ta kunagi taluta ekspluateerinud, kui nägid oma endist hirmuwalitsejat, wõtsid tõgama ja sõimama. Kuid see kõik endist nuhkat komissari palju ei heidutanud. Mees asus otsima uut tegewusala ja leidiski. — hakkas nimelt „päästma" üht kommunisti, keda poliitiline politsei kinni pidas. Mehel õnnestus kuidagi kommunisti omastele augu pähe rääkida, et 30 tuhande eest asi annab ennast teha. Ta saigi raha ja kommunist samal päewal wabaduse. Ja siin selgus, et kommunisti wabastamine oli juba ammugi otsustatud ja komissari „teene" ainult selles, et ta kuidagi asjast haisu ninna sai ja oskas poliitilist politseid diskrediteerides enda jaoks siit profiiti lüüa. Kuid mitte kauaks, — sest selle asjaga ta siia kambri toodigi. Ja nüüd mees siin aina kirub seda wabariigi õigusliist korda. Kuid palmdele, kes toda meest juba wäljast tundsid, — pole selle „riigiustawa" ja „diskreetsete teenetega" (need ütleb ta endal olewat) endise ametniku kirumine mingi uudis. Sest tegemist printsiipidelageda inimesega, kes wõimeline kõigele, mis tulu toob.

Kui aga ilmuwad ajalehed tema asjaga, siis jooksleb mees, leht näpu wahel, ühe juurest teise juure ja karistab lõbusalt: „Noh, näete, mis nad kurradid minust jälle kirjutawad!" — ja ise seejuures õnnelik, nagu oleks äsja loteriiga miljoni wõitnud. Ja kui tall siis wabariigi kirumisest ja ajalehtede rõõmust willand saab, pistab ümber laua ringiratast laskma, laulides: „Laku d... laulurästas, prii on jälle Eesti rahwas!..."

Otsib seepeale üles piibunosu ja karjub: „Linnukesel on piip, linnukesel on tikud, aga linnukesel pole tubakat! Kes annab linnukesele tubakat!"

Teda kutsutakse nimelt linnukeseks tema wäikese kaswu ja suure kisa ja lärmi eest.

Temale wäärilise paarimees on teine uustulnuk, kelle eriala „tsiwiilasjad". On teine rikka taluperemehe ainumas poeg. Suur tüse kogu. Käis kunagi linnas koolis ja omas linnakultuurist selle külje, kus öeldud, et kõik on aus, mida ei saa paragrahwi külge riputada. Tunneb weidi seadusi ja on leiutanud, et „tsiwiilasjadega" wõib kõige suuremaid „äritehinguid" teha. Ostab näiteks wekslite wastu laewatäie puid, müüb need jalamaid maha ja seepeale ühes „ärisõpradega" weedab öid wäewi kusagil üksikus kabinetis naiste, alkoholi ja kokaiini uimas.

Kui rahad läbi, üürib kuurialuse ja laseb sinna waamehi tapetud sigu kokku wedada. Ise jalutab wankrite wahel, sigar hambas, keerutab jalutuskeppi ja laseb ainult soola keelt. „Sellid" aga seletawad maameestele, et härra on rootslane ja ei teadwat maakeelest mõhkugi. Seni kaua aga kui sigade eest Rootsist pole raha tulnud, leppian naiswid maamehed käsiraha ja „kwiitungitega" ja mehed leppwadki ja lahkuwad tühjade wankritega, mispeale ilmuwad juba teised wankrid ja weawad sead mööda Tallinna lihakarne laiali.

Niisuguseid kelmusi ja pettusi on mehel oise seeriatewiisi ja siin toob ta endale nüüd ruskatega wastu rindu ja püüab nagu kommunist miskipärast weenda, et puha on „tsiwiilwahekorrad". Ainult see hirmus prokuratuur kiinda ja wäända kogu süütu asja kriminaalseks. Aga siiski, — prokurör, kes teda kohtus süüdistas, meeldib talle wäga.

Waimustusega ja sõrdiwalt jutustab meie Tsiwilist, kuidas prokurör teda nimetanud osawaks meheks, kes ise midagi ei wõtwat, waid oskawat luua olukorra, kus inimene ise tuleb ja paneb oma waranduse ta peole. Seda kõnet wõtab mees endale ülima kiitusena ja selles punktis on ta prokuröriga wäga rahul.

Siin kambris kanbew kiht koosneb inimestest, kes oma süüasjaga kunagi kogu kambri ees ei „proosesi". Ja mida raskem ja häbistawam süüdistus, seda pimlikumalt sellest waigitakse. On küll erandeid, kes wärksemas ringis katsetawad „proosesida", kuid rohkem enda kõlbliseks lohutuseks, sest neilgi häbi omaks wõtta asja, mida enda parema äratundmise juures hukka mõistawad. Kuid Tsiwilist on erand erandite seas. Tema mõtlemiswiisi juures kõik tema pettused ja kelmused täiesti loomulikud ja õigustatud toimingud, milledele seaduswastaselt kriminaalparagrahwid külge poogitud. Ja kui ta ise healmeelel oma tembud on „maha lugenud", lööb mees endale wastu rindu ja küsib: „Keda ma olen warastanud? Keda riisunud, wõi midagi teisiti kurja teinud". Et kriminaalkuritöö ka tsiwiilwahekorra raamistikus jääb ikkagi kuritööks, seda ei saa talle wist inglidki selgeks teha.

Ja kui saabub õhtu ja see tüse mees naril pikutab, tulewad talle juba „lihalikud" mõtted pähe ja siin kinnitab ohates, „aga see wanglas istumine nii hirmus asi olegi, nuh siia laialt, aga kas teate, ma olen kole kihwt. . . . mees"! Ja magusa naeruga asub mees jutustama, kuidas ta kodus naisega öid weedab ja kõik see tuleb nii piltlikult-üksikasjaliselt ja lopsakalt, et kuulajad lõpuks wälja ei kannata ja pahaselt meest hurjutawad tema awameelsuse pärast.

Kolmas uustulnuk on märksa teistsugune. See on kirjanik. Kuigi eestlane, waldab ta halwasti eesti keelt. Olewat kogu oma elupäewad Moskwas ühe suurema päewalehe juures töötanud. Kõik oma romaanid kirjutab wene keeles, milledest mõni tõlkes ka Eestis on ilmunud. Kogu oma hingelaadi poolest mees on kunstnik. Wanglasse sattus, et harrastas „direktori" eeskujul kautsjonide wõtmist, kuid tegi seda päris tõsise tahtmisega inimestele tööd anda.

Ajus meie olusid mitte tundes mingit ajakirja wõi nädalalehte wälja andma ja sedamaksa läksid ka kõik kautsjonid ja oma sendid.

Selle mehe ilmumine toob kambrisse rohkem kultuurilist elewust. Kirjanik on otsata lõbus ja läbi ja läbi boheemlane. Anekdoote tuleb kui küllusesarwest, kannab neid ette otse artistliku meisterlikkusega, kuid ilma rõwedusteta.

Õhtuti, kui kõik juba oma „loosikudes", see on naridel, asub kirjanik laua otsas deklameerima. Seal esineb kord hullumeelsena, kes kujutab end Napoleonina, kord jällegi Prantsuse adwokaadina, kes põhja läinud ja wannutatud kohtunikele peab oma wiimast kaitsekõnet. Iga õhtu on tal midagi uut ja mõnikord wõlub ta „publikumi" nii, et isegi kärbselendu wõiks kuulda. Kui anekdoodid ja deklamatsioon läbi, asub kirjanik „näitelawa" organiseerima. Nurka riputatakse tekk, mille taga näitlejate „garderoob". Tegewus sünnib keset kambrit laua ümber. Näitlejaskonna moodustawad Kirjanik, Komissar, Lätlane ja Tüürimees. Wiimane naisosades.

Ja kui siis Kirjanik wene söödurina asub wiinapudeli juures oma kodukila meestele jutustama enda seiklustest „suures maailmas", — siis terwe kamber kisub iidamest naerda ja kuni rahuwileni on igamees unustanud oma

[illegible] mured ja hädad, nii head wõi halwad kui nad ka on.

•

Homme on „kiidka", see on enne tähtaega wabastamine. Selleks pannakse ette wahialuseid, kel wähemalt pool karistusest kantud, kes hea ülalpidamisega ja kellest wõib loota, et nad wabanedes kuritegewusele ei anduu.

Meilt lähewad kiidkakomisjoni wenelasest ohwitser, Agronom ja Gurt. Kogu wiimased nädalad mehed elawad „kiidka palawikus", — pole neil päewal rahu ega öösel õiget und. Otse häda näha, kuidas mehed närweeriwad. Pole naljaasi, kui kuud ja aastad mängus.

Peale õhtust üleluget ist kiidkamehed, peale wenelase, istuwad minu naril. Neile seltsiwad weel Lex ja keegi endine politseiametnik.

Lexil saab karistusaeg mõne nädala pärast täis. Ta märkka rahulikum, sest teab kindlasti, et wabadus ootamas. Kunagi teinud ka tema wabanemiseks katseid, aga kõik tagajärjeta, — polewat ikka weel „paranenud". Kui wanapoiss neist katsetest paarist aastast kõneleb, siis tal weel küll mõru, kuid naerab siiski: „Pole weel katki midagi! Senikaua kui härrad mind parandamatuks loewad, wõin endaga päris rahul olla!"

Tema „parandamatus" näib rohkem selles seiswat, et ta ka wanglas arwab endal õiguse olewat oma arwamisele ja seda kunagi „taskusse" ei peida, see on paremal juhul ei wõta suu „wett täis", ega räägi kaaswahialustele ja wangla asjameestele järele: „Jah ja aamen!", — wõi halwemal juhul ei rooma, ega „liputa saba" kellegi ees. See eest teda kutsutakse „wabahärra Seckendorffi".

Imelikum on lugu juba selle endise politseiametnikuga. Tal poolteist aastat wangiroodu, sellest weel istuda kõigest üks kuu, kuid „kiidkasse" teda ikkagi ei saadud esitada, — sest mees on ametlikult weel kohtualune. Kohtualusest ajaistujaks saab wahialune sest päewast, kui ta kohtuotsus wanglasse jõuab ja ainult ajaistujat wõidakse enne tähtaega wabastada. Alguses olewat mehe omaksed otsuse kinnitamiseks samme astunud, aga kõik asjata. Tol ajal olnud selliseks kinnitamiseks weel mõtet, — sest jõudis otsus wanglasse, siis wõidi mees kas wõi samal päewal komisjonile esitada, peaasi, et kohtu poolt karistuse alguseks arwatud päewast on möödunud wähemalt pool. Nüüd on aga läbi lõõnud kord, et wahialune peab mitte ainult pool aega istunud olema, waid sisa hulka peab kuuluma ka 6 kuud ajaistumist, see on peale otsuse wanglasse jõudmist weel 6 kuud. Seega siis nii mõnigi kord wahialuse wabadus oleneb sellest, millise hoolega prokuratuuri ametnikud oma tööasje juhtiwad, see on arwatawad heaks otsuse wanglasse saata.

Kogu see 6 kuu lugu algas ühest panga kassiirist. Too kassiir lasti nädal enne jõulu wabaks. Waewalt sai mees perekonnale pühadekingid osta ja jõulukuuse ehtida, kui toodi tagasi wanglasse. Sest keegi seadusetundja oli wahepeal leiutanud tähendatud 6-kuulise tähtaja. Ja nüüd awanesid kõigil silmad, et meil wabariigi algusest peale on wahialuseid seadusewastaselt enne tähtaega wabastatud, kuigi igast komisjoni istangust prokurör isiklikult osa wõttis.

Nii siis, kassiir toodi uuesti wanglasse ja wäljas rahunesid weidi nende meeled, kes panga pankroti pärast ärewil ja kirusid, miks pankrottmeistrid wanglasse ei lähe. Kuigi kassiiril oma asjaga pankrotiga midagi ühist polnud, siiski tema nimega seeritati kõwasti „juristulatet", mille warjus tõelised pankroti-haid wabadust nautisid, wähemalt esimestel aastatel. Oeldagu nüüd weel, et Harju panga pankrotil olid ainult negatiiwsed tulemused. Tänu sellele, — tingimusliku enne tähtaega wabastamise seadus, — kuigi wahialuste kahjuks, — pääsis terwe rea aastate järele maksmusele.

Heatene küll, — kassiir algas protsessimist. Palub mees riigikohut tema wanglasse paigutamise otsus muuta. Riigikohus wastab, et asi ei kuulu tema kompetentsi, pöörake rahukohtuniku poole. Wiimane omakorda eitab oma kompetentsust ja juhatab mehe riigikohtusse. Ja nii see mees kirjutas neid palwekirju, oi, kui palju! Kuid oma karistusaja istus pangaklientide suureks rahuks lõpuni wälja.

(Järgneb.)

SPORT.

Idamaa spordirahwas.

Jaapan pole tõusik sportlaste peres.

Seit pole kaua tagasi, kui euroopa sportlased uskusid, et nad on ihamaalt kaugel ees ja waatasid aasiarahwaste spordisaawutusile ülewalt alla. Kuid olümpiaadid Amsterdamis ja Los Angeleses kõnelewad hoopis teist keelt.

Jaapan on igiwana spordimaa,
kus juba wanal ajal pandi rõhku kehakaswatusele. Jaapani maadlus (sumo), wehklemine keppidega (kendo), enesekaitse (jiu-jitsu) leidis juba ammu samal kõrgusel kui praegu. Need spordialad erinewad aga tunduwalt läänemaade omadest.

„Sumotori", hiiglakuur jaapani raskekaalu-maadleja, on iseenesest ilmaime. Kuis on wõimalik, et rahwa hulgast, kelle keskmine pikkus on ainult 1,50 meetrit, kaswab hiiglasi — 2 meetrit pikad, 10-puudalise kehakaaluga? Kas mängib siin mingit osa erilise toitlus wõi treening — see jääb saladuseks, mida jaapanlane iialgi ei awalda.

Sumo — maadlus seisab selles, et püütakse wastast hoobi wõi haaranguga wiia wälja tasakaalust,
et ta kas puudutab kehaga wõi ainult kõigagi maad wõi astub jalaga wälja õigsõrjast, mille läbimõõt on umbes kuus meetrit. Hiiglasuured sumo-teatrid Tokios ja Osakas mahutawad kuni 30.000 inimest.

Ka kendo (keppidega wehklemine) erineb täiesti eurooplaste wehklemiskunstist palja mõõgaga. Kendo on kujunenud wälja öieti wehklemiseest mõõkadega, mis wanasti mängis peaosa lahinguwäljadel.

Mõõga aset täitwat bambuskeppi hoitakse mõlema käega. Metsikud kuraghääled õhutawad wõitlejaid tagast. Iga lööh teatatakse ette. Metsiku hooga jagawad wastased üksteisele hoope. Wõistluse otsustab punktide arw.

Jaapanlaste enesekaitse — jiu-jitsu — on ka meil tuntud. Wana jaapani wõitlemine sarnaneb meie omale; ainult wiku kuju on teistsugune kui meil.

Kui mõne aastakümne eest Jaapan hakkas läbi käima muu ilmaga, hakati harrastama seal ka moodsat kehakultuuri. **Praegu on mõõga suures spordiwaimustuses** ning jaapanlaste arahnus, katsuda oma jõudu rahwuswaheliste wõistlustel, on annud rea esmajärgulisi sportlasi. Waimlus tunnustas uut moolu ja wiis moodsa spordi koolidesse ja ülikoolidesse. Jaapani spordilaureaatidest moodustawad üliõpilased umbes 9 protsenti.

Et oma sporti ajanõuete kõrgusele tõsta, walisid jaapanlased endile kõige paremad õpetajad kogu ilmast ja nii saawutasid nad wiimasel olümpiaadil ujujaina, hüppajaina ja jooksumeistreina hulga esimesi kohti. Nad püstitasid hulga ilmarekorde. Nimed, nagu Tsuruta, Takashi, Irine ja Mishida seisawad spordiilmas esimesel kohal.

Ka maistesport wäärib äigusega tähelepanu.
Mitmekülgset Hitomit peetakse parimaks sportlannaks kogu maailmas. Teised spordialad, nagu tennis, suusatamine ja pesapall on wiimasel ajal wõetud Jaapanis somuti suure waimustusega wastu. Ainult jalgpallis ja rugbys jääwad jaapanlased eurooplastest maha, kuna need spordialad on jaapanlase loomusele liig toored.

Tartu kergejõustiklased alustawad treeningut.

Rida Tartu kergejõustiklasi, kes pärast suwist wõistlusperioodi lühikest puhkust pidasid, asuwad uuel aastal ette walmistama järgnewaks hooajaks. Selleks korraldab Kalew ülikooli wõimlas kaks korda nädalas treeningtunde.

Poksiringist.

— Poola ringkonnaesiwõistlustel Bialystoki raioonis lõödi raskekaalane Zdanowicz k.-o. Mees jäi lamama meelemärkuseta ja surri teel haiglasse. „Wõitja" wangistati.

— Prantsuse kergekeskkaalu meister Ed. Tenet lõi Al Berg 12. roundil tehnilise k.-oga.

— Tshehhi „tuulik" Franta Nekolny sõitis uuesti Ameerikasse, et seal wõistelda mitme parema jõuliga. Nekolny wõistleb esimesena kuulsa Billy Petrolle wastu, siis 6. jaanuaril Ameerika kergekeskkaalase Ben Jeby wastu ja jaanuari lõpul endise maailmameistri Jackie Fields wastu. Kui Nekolny wõidab need matshid (waewalt küll), siis pannakse ta maailmameistri Louis Brouillardi wastu.

— Itaalia poksihiiglane Primo Carnera wõitis ühe nädalaga kolm wastast. Kokku poksis ta nende „kolleegidega" 4 roundi. Nüüd tahab ta poksida Jack Sharkey wastu maailmameistri nimele.

— Max Schmeling on saanud lõppude lõpuks ka wastase — see on heaklassiline ameeriklane Max Baer, kes wiimasel ajal on wõitnud Ernie Schaafi, Johnny Risco, Tuffy Griffithi, Artur de Kuh' ja King Lewinsky. Matsh Schmelingiga tuleb juunis ja seda korraldab Jack Dempsey.

— Inglise sulgkaalu poksimeister Watson sõitis ameerikasse, et wõistelda maailmameister Kid Chocolate'i wastu. Wõistlus peetakse 27. jaanuaril New Yorgi Madison Square Gardenis.

— Rumeenia raskekaalu meister Mozzi Spalow poksis Bukarestis rootsi meister Andersoniga wiiki.

— Ameerika kergekeskkaalane Jimmy Mc Larnin lõi oma kaasmaalase Sammy Fulleri 12. roundil k.-o.

— Maailmameister Jack Sharkey loobus oma Ameerika raskekaalu meistrititlist, mida ta hoidis aastast 1926. Üheks tiitlipretendendiks on nimetatud Ernie Schaaf, kelle manageriks on Sharkey.

— Noor Kuuba mulatt Kid Tunero on rahwuswahelise poksiliidu poolt määratud keskkaalu maailmameistri Marcel Tholi (Prantsuse) wastaseks.

— Prantsuse raskekaalu meister Maurice Griselle, kes kaalub 102 kilo kaotas 84-kilosele Merlo Precisole lahedasti punktidega.

— Kolm Ameerika poksijuurust Jimmy McLarnin, Battling Battalino (kergekaalu maailmameister) ja endine kärbeskaalu maailmameister, nüüd paremaid sulgkaallasi Fidel la Barba on otsustanud loobuda poksist.

— Euroopa meister sulgkaalus hispaanlane Jose Girones kaitses Barcelonas oma tiitlit edukalt belglase Machtensi wastu. Girones wõitis 10 roundi punktidega.

•

— Kanada jäähokimeeskond Edmonton Superiors on Euroopas wõitnud wäga palju matshe ja kaotanud ühe. Wiimati mängisid kanadalased Prahas sealse meistri L.T.C. wastu ja wõitsid kaks korda 3:0.

Elukutseliste maadlused.

Zürichis algasid.

Zürichis algasid suured elukutseliste maadlused, millest osa wõtab rida rahwuswahelise kuulsusega maadlejaid. Garkawienko, Hans Kawan noorem, Stolzenwald, Boshoff, Quarini, Szteller, Gromoff, Bröker, Grabowsky, Fehringer, Prohaska ja teised wõtawad osa.

Königsbergis wõitis Hans Schwarz noorem.

23-aastane saklane Hans Schwarz, kuulsa wana maailmameistri Hans Schwarzi poeg, tuli Königsbergis korraldatud elukutseliste maadlusel esimesele kohale, wõites wäga head portugallast d'Oliveirat ja Ernst Siegfriedi.

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Maksuta kaasas „Juturaamat."

RAHWALEHT

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind. 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti. 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr. 80 senti. Väljamaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad. Kuulutusteküljel 5 senti millimeeter ühel veerul; esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korterotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella ½12-ni.

Telefonid. Toimetaja 444-73, toimetuse üldtelefon 449-90. Ärijuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht", Tallinn.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.
Wastutaw toimetaja O. Soots.

Midagi teie jaoks.

Uks ülesanne on teil täita viivitamata.

Kaks krooni on vaja selle teostamiseks.

Kolm kuud saate „Rahvalehte" 2 kr. eest.

Esikohal Eesti päevalehtede seas seisab alati

Waba Maa

Ta on moodsa ajakirjanduse rajaja Eestis. Ta on leht neile, kes tahevad jälgida iga päev kodumaa ja kogu maailma sündmusi. Juhtkirjad asjatundjate sulest. Gorilt lõikevad pilkepildid, alati põnev romaan ja lõbus veste ning fotod päevasündmustest. 1000 kirjasaatjat kodu- ja välismaal teenivad lugejat.

MAKSUTA KAASANDEKS PILDIRIKAS NÄDALLEHT ESMASPÄEV.

Need lugejad, kes Waba Maa'd tellivad vähemalt kuueks kuuks, saavad maksuta iga nädal ka 24-lehek. „Perekonnalehe".

Waba Maa's on kasulik kuulutada, sest siit kaudu tungib kuulutus igasse perekonda linnas ja maal.

Tellimiste vastuvõtt 1933. aastaks avatud.

Waba Maa tellimishind:
1 kuu kr. 1.50
3 kuud kr. 3.70
6 kuud kr. 7.30
Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.
Üksiknumbrite müük üle riigi.

Nimekaarte * Pulmakutseid * Matuselehti
valmistab kiirelt ja maitserikkalt
O.-ü. „Vaba Maa" trükikoda, Tallinnas,
Pikk tän. 54/58, tel. 449-87.

Võtame vastu kõigi kodumaa ajalehtede
tellimisi ja kuulutusi
K.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI kauplus,
Harju tän. nr. 48 — omas majas.

„RAHVALEHT" on müügil igas raudtee jaamas.

Töölisteater
Väike Tartu maantee 25 (vana „Estonia").
Kesknädalal, 28. detsembril venekeelne esietendus
„Ночной туман".
A. Sumbatova komöödia.
Pääsmed: 30—150 senti.
Eelmüük „Esto-Muusika" äris.
Neljapäeval, 29. detsembril
„Mõirga, Hiina!"
Teaterreportaash muusikaga sündmusist Hiinas 9 illis.
Autor: S. Tretjakov.
Lavastaja: Andres Särev.
Vokaalsolist: Olga Krull-Mikk (sopran).
Algus kell 8 õhtul.
Pääsmed 90—20 sendini.
Kassa avatud 3 tundi enne etenduse algust.

Draamastuudio Teater
Saksa teatri ruumes.
Laupäeval, 31. dets. s. a.
kell 9 õhtu
Traditsiooniline
vana-aasta-õhtu.

Kuidas saan kitsilt onult 500 naela? — niisuguses täbaras seisukorras on uue „PEREKONNALEHE" jutu kangelane.

ONU AMOSE PÄÄSTJA

on jutustatud suure meisterlikkusega ja huumorikülluseaga. Pea'e selle eriti kõlllev novell „Omapärasuse üdi"; kaks romaani ja hulk pilte. Üksiknumber ainult 10 senti.
Saada igalt lehemüüjalt.
Tellides kolme kuu peale — 1 kr. 30 senti, kuueks kuuks — 2 kr. 50 s.
Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.
Tellige veel täna „Perekonnaleht" uueks aastaks.

Kolm „lambukest" soovivad tutvust.
Kaiel pole tähtis ei vanadus, ei välimus, vaid ainult varandus. Maiel ja Mallel on tähtis välimus ja vanadus, kuid mitte varandus. Kir. Rüütli tn. 11, Tartu, Kai, Mai ja Mall.

17—25 a. preilid silmad sila!
Telega soovivad kaks vallatut meespoisut kirjavahetust, millele järgneks jääda tutvus. Päevapilt soovitav, kuid mitte nõuetav. Pildid saadame igale ausasti tagasi. Soovijatele saadame ka oma pildid vastu. Jääme igatsusega ootama õnne uueks aastaks.
Kir. saata aadr.: Lohu Sali p-ag., Sali sanat. pk. 19
Eedu 20 a. — Peedu 25 a.

Eesti elurõõmsa ja teotahtelise noorsoo raamat-ajakiri
VIKERKAAR
on hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ja kõigi kasvatustegelaste poolt esimeses järjekorras soovitatud ja
„Vikerkaare" köited,
millest seni 4 ilmunud, on kooliraamatukogudes otsitavamad raamatud. „Vikerkaar" ilmub aastas 10 raamat-numbrit à 25 senti; aastakäik postiga 2 kr. 50 s. Iga köide à 5 numbrit, kõvas pappköites à 1 kr. 50 senti.
Peaiadu, tellimiste vastuvõtt ja üksiknumbrite müük —
K.-ü. Rahvaülikooli raamatukauplused Tallinnas, Harju tän. 48 ja Jaani tän. 6.